

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knaflcova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tuzemstvo razen Amerike: četrtno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Kmetijske zbornice pred ustanovitvijo

Glavna načela pripravljajoče se uredbe

Novi finančni zakon pooblašča ministra za kmetijstvo, da lahko po odobrenju ministrskega sveta predpiše uredbo o ustanovitvi kmetijskih zbornic kot uradnih zastopstev kmečkih koristi. Kakor poročajo, se zdaj sestane v ministrstvu za kmetijstvo komisija, ki bo sestavila to uredbo. V komisiji so zastopniki ministrstva za kmetijstvo, Združenja agronomov in Glavne združne zveze. Pooblastilo kmetijskemu ministru za predpis zadevne uredbe v novem finančnem zakonu sta izglasovala narodna skupščina in senat. Iz pooblastila je bil črtan le odstavek, ki je določal, da bi se posamezne kmetijske zbornice ustanovile z odločbo bana po zaslišanju banovinskega sveta. Vest, da bi bil senat odklonil to pooblastilo, je neresnična.

Glede na gradivo za to uredbo se pozivajo kmetijske ustanove, da pošljejo komisiji svoje pripombe in želje, ki jih imajo glede na posebne razmere kmetovalcev v posameznih pokrajinah države. Zanimanci lahko pošljejo take pripombe na naslov načelnika ministrstva za kmetijstvo g. Vlade Vujnoviča.

Glavna načela, po katerih je bil že pred leti izdelan načrt uredbe o ustanovitvi kmetijskih zbornic, so v glavnem naslednja:

Občinski in sreski kmetijski odbori banovinske kmetijske zbornice in glavna kmetijska zbornica v Beogradu se ustanovijo zaradi korporativnega združenja kmetovalcev, ki naj predstavljajo in brani koristi našega kmečkega stanu.

Kmetijske zbornice naj bi bile pravne osebe, ki si lahko na svoje ime pridobivajo lastninske pravice in nepremičnine, kolikor je to potrebno, in lahko sprejemajo na sebe obveznosti, za katere jamčijo s svojo imovino. Vsako udejstvovanje kmetijskih zbornic v spekulativnih podjetjih kakršne koli vrste in tudi dajanje pomoči takim podjetjem naj bi bilo prepovedano. Kmetijske zbornice pa bi lahko vzdrževale ustanove in zavode za prosvetno delo med kmetovalci in za njihove prosvetne in socialne potrebe, za preučevanje kmetijskega pridelovanja, predelave in prodaje kmetijskih pridelkov in drugo. Kmetijske zbornice bi naj imele tudi pravico nadzorstva nad sreskimi kmetijskimi odbori.

Občinski in sreski kmetijski odbori

V vsaki občini bi se ustanovil občinski kmetijski odbor, v vsakem srezu pa sreski kmetijski odbor. Po potrebi bi lahko več občin ustanovilo skupni občinski kmetijski odbor, odnosno več srezov skupni sreski kmetijski odbor, o čemer naj bi odločala banovinska kmetijska zbornica.

Naloga kmetijskih odborov naj bi bila, zastopati in braniti koristi kmetovalcev in izvajati načrt za pospeševanje kmetijstva, pomagati banu in banovinski kmetijski upravi pri preučevanju in izvajanju raznih

ukrepov za povečanje in izboljšanje kmetijskega pridelovanja, sodelovati v kmetijski prosveti s predavanji in strokovnimi sestanki, ustanavljati knjižnice in čitalnice, prirejati razstave in sejme, nadalje dajati banskim upravam in kmetijskim zbornicam mišljenja in predloge, ki se nanašajo na prosvetne, gospodarske in socialne razmere kmetovalca in kmetijskega delavca, in tako naprej. Njihova naloga naj bi bila tudi, da pomagajo pri ustanavljanju kmetijskih združenj in drugih združenj za pospeševanje kmetijskega gospodarstva in da sodelujejo s takimi združenji. Naposled naj bi zbirali podatke o kmetijskem pridelovanju in varovali koristi kmetovalcev na krajevnih tržiščih.

Sredstva za delovanje občinskih in sreskih kmetijskih odborov naj bi se dobivala iz občinskih kmetijskih skladov.

Kot člani občinskih kmetijskih odborov bi se lahko volili kmetovalci, kmetijski zakupniki, kmetijski delavci in vsi službujoči in upokojeni državni, banovinski, sreski in zasebni uradniki in uslužbenci kmetijske stroke, odnosno šolani kmetovalci, ako se stalno naseljeni na dotičnem ozemlju in se pečajo s kmetijstvom.

Volilno pravico naj bi imeli vsi kmetovalci v starosti preko 25 let, ki so naši državljani in uživajo vse državljske pravice. Občinski kmetijski odbor naj bi štel pet članov, kadar število volilcev ne presega 500, odnosno 9 članov, kjer je do 1000 volilcev in 11 članov, kjer je preko 1000 volilcev. Po svojem položaju naj bi prišli v občinske kmetijske odbore tudi predstavniki kmetijskih ustanov (zadruge, kmetijskih društev in podružnic in tako naprej) z dotičnega ozemlja. Število teh zastopnikov pa ne sme biti večje od ene tretjine izvoljenih članov.

Vsak občinski kmetijski odbor bi določil enega člana v sreski kmetijski odbor, ki bi ga poleg teh članov sestavljali tudi po en predstavnik vsake sreske kmetijske ustanove (sreske kmetijske zadruge ali zveze zadruge ali pa sreskega kmetijskega društva) in osebe, ki po svojem poklicu delujejo za pospeševanje kmetijstva (profesorji, učitelji kmetijskih šol, upravniki državnih in samoupravnih posestev, kmetijski referenti in živinozdravniki), ki stanujejo v dotičnem srezu.

Članstvo občinskih in sreskih kmetijskih odborov naj bi trajalo štiri leta. Njihova služba bi bila častna in bi se priznali le dejanski potni stroški. Sejam sreskega kmetijskega odbora bi prisostvoval po svoji dolžnosti sreski kmetijski referent kot posvetovalni član in zastopnik nadzorstvenega oblastva. Sreski kmetijski odbori naj bi zasledovali delovanje občinskih odborov in sreskih oblastev, kolikor se tiče kmetijstva in življenja kmetovalcev, in bi bili pooblaščen, da na oblastva naslavljajo pripombe, prošnje in predloge. Imeli bi tudi pravico,

pritoževati se proti odredbam in ukrepom posameznih oblastev, kadar so v škodo kmetovalcem ali kmetijskemu gospodarstvu, oblastva pa bi morala v 30 dneh izdati odloke na take pritožbe in predloge. Kadar bi kmetijski minister ali ban poveril sreskemu odboru določeno nalogo, tedaj bi postopali kmetijski odbori v svojstvu in odgovornostjo javnih oblastev. Nadzorstvo na vsemi občinskih in sreskih kmetijskih odbori bi vršil ban, ki bi lahko ustavil izvrševanje njihovih sklepov po predlogu sreskega načelnika. Ban bi imel tudi pravico razpuščati občinske in sreske kmetijske odbore, kadar bi delovali proti uredbi ali proti koristim države. V tem primeru naj bi se v dveh mesecih vršile nove volitve.

Banovinske kmetijske zbornice

Banovinske kmetijske zbornice na sedežih banovin bi imele nalogo predstavljati in varovati koristi kmetovalcev in vplivati na ustvarjanje ugodnih pogojev za razvoj in pospeševanje vseh panog kmetijskega gospodarstva in kmetijske industrije kakor tudi za gospodarski, socialni in prosvetni napredek kmečkega stanu. Banovinske zbornice naj bi podpirale delovanje kmetijskih ustanov pri pospeševanju kmetijskega pridelovanja, zbirale gradivo in preučevale pogoje kmetijskega pridelka, prodaje in rabe in izvoza kmetijskih pridelkov v zvezi z obdavčenjem kmetijstva, železniškimi tarifami, trgovinskimi pogodbami in vsemi vprašanji, ki posegajo v koristi kmetijskega gospodarstva. Banovinske kmetijske zbornice bi predlagale poročila, mišljenja, predloge, želje in proteste narodni skupščini, vladi in kmetijskemu ministru o zakonskih načrtih, uredbah in naredbah, ki se tičejo kmetijstva. Posredovale bi pri državni in samoupravnih uradih, oblastvah in ustanovah v vprašanjih zaščite kmetijskega pridelovanja in gospodarskih, socialnih in prosvetnih koristi kmetovalcev, preučevale bi odnose med gospodarji in delavci in posredovale v sporih vseh vrst. Pomagale bi vladi pri preučevanju in izvajanju raznih ukrepov za povečanje in izboljšanje kmetijske produkcije in izboljšanje življenja na vasi. Nadalje bi bila njihova naloga, da bi skrbele za razvoj kmetijskega pridelovanja in kmetijske industrije, da bi sodelovale pri izvajanju agrarne reforme in da bi pristojnemu banu ali kmetijskemu ministru predlagale predstavitve, ako bi opazale, da se predstavniki oblastev ne držijo predpisov obstoječih zakonov in uredb, in naposled da bi vršile nadzorstvo na sreskih kmetijskih odbori.

Pristojna ministrstva naj bi bila po načrtu uredbe dolžna dajati vse zakonske načrte, navedbe in uredbe, ki se tičejo kmetijstva, v izjavo kmetijskim zbornicam, in sicer preko glavne kmetijske zbornice. Banovinske kmetijske zbornice naj bi pošiljale svoje odposlance v davčne, tarifne, carinske in slične komisije.

Za banovinsko kmetijsko zbornico naj bi sreski kmetijski odbori na področju banovine določili po enega člana. Vrh tega bi prišel v banovinsko kmetijsko zbornico po en predstavnik vsake zveze kmetijskih zadruge, osrednjega kmetijskega društva in

strokovne banovinske organizacije kmetovalcev v dotični banovini.

Sredstva za delovanje kmetijskih banovinskih zbornic naj bi dajale banovine. Ta sredstva pa ne bi smela biti manjša od 2% skupnega banovinskega proračuna izdatkov. Banovinske kmetijske zbornice bi lahko imenovala za izredne člane tudi osebe, ki imajo zasluge za narodno gospodarstvo, kmetijstvo in kmetijsko delavstvo, in sicer do ene četrtine voljenih članov. Ti člani pa bi imeli samo posvetovalno pravico. Članstvo redno izvoljenih članov naj bi trajalo 4 leta. Vsako leto enkrat bi se sestala skupščina. Upravni odbor zbornice pa naj bi sestavljali predsednik, dva podpredsednika in najmanj šest rednih članov. Upravni odbor bi lahko iz svoje srede volil poseben izvrševalni odbor. Služba v banovinski zbornici bi bila častna in bi imeli člani samo pravico do povračila potnih stroškov.

Glavna kmetijska zbornica v Beogradu

V Beogradu naj bi se osnovala glavna kmetijska zbornica, ki bi imela nalogo preučevati splošna kmetijska vprašanja in splošne ukrepe za pospeševanje kmetijskega gospodarstva in za izboljšanje življenja na vasi in bi branila koristi vseh kmetovalcev. Njena naloga naj bi bila tudi, da spravi delovanje banovinskih zbornic v sklad in da zastopa njihove koristi pred pristojnimi oblastmi, vendar bi lahko banovinske zbornice svoje koristi zastopale tudi same ali skupaj z glavno zbornico. Glavna zbornica bi tudi preučevala vse važnejše predloge in sklepe banovinskih zbornic in jih dostavljala svojim mišljenjem vladi. Naposled bi glavna zbornica dajala mišljenje o kmetijskih načrtih, prirejala razne posvetovalne stanke in shode in vršila naloge, ki bi jih zbornici poverilo ministrstvo.

Glavna kmetijska zbornica bi sestajala iz predstavnikov banovinskih zbornic. One banovinske zbornice, ki bi imele do 30 rednih članov, bi iz svojih vrst odbrale po 3 člane v glavno zbornico, one banovinske zbornice, ki bi imele preko 30 rednih članov, pa bi odbrale še po enega predstavnika na vsakih nadaljnjih 10 članov. Kot člani bi prišli v glavno zbornico tudi 3 predstavniki Glavne združne zveze in po en predstav-

nik vsake kmetijske visoke šole in Jugoslovanskega združenja agronomov in naposled 3 predstavniki kmetijskih in drugih gospodarskih združenj, ki imajo sedež v Beogradu, in jih imenuje kmetijski minister. Samo voljeni člani naj bi izbrali iz svoje srede predsednika, dva podpredsednika in upravni in nadzorni odbor. Izvolitev predsednika bi moral potrditi kmetijski minister. Glavna zbornica bi vršila svoje naloge iz sredstev, ki bi jih zagotovilo kmetijsko ministrstvo iz svojega kmetijskega sklada.

V načrtu uredbe je tudi določeno, da bi se kmetijski odbori in kmetijske zbornice oprostili plačila poštne v prometu z državo in samoupravnimi telesi in s svojimi člani. V primeru razpustitve zbornice bi kmetijski minister postavil komisarija, ki bi vodil upravo do volitev novih članov, ki bi se morale izvršiti v roku dveh mesecev. Naposled določa načrt, da bi vsa imovina prejšnjih kulturnih odborov in gospodarskih svetov na ozemlju bivše Hrvatske, Slavonije, Slovenije, Dalmacije in Vojvodine kakor tudi vsa imovina občinskih, sreskih in banovinskih kmetijskih odborov, osnovanih po zakonu o pospeševanju kmetijstva v sporazumu z banskimi upravami v celoti prešla na ustanove, ki bi se ustanovile po tej uredbi.

Politični pregled

Pred prazniki

so v Španiji odstavili prvega predsednika republike Alcala Zamora.

Vzrok, da so ga odstavili, je v napetih razmerah Španije. Ko je Zamora v februarju razpustil državni zbor, so mu peli levičarji slavo, saj so potem pri volitvah tudi zmagali. Prav isti levičarji, ki so po njegovi zasluzi prišli na krmilo, so ga zdaj vrgli z utemeljitvijo, da je bil razpust prejšnjega državnega zbora — nepotreben. Zamora je ob odstopu vrnil državnim blagajni ves denar, ki mu je bil nakazan iz državnih sredstev za njegove predsedniške potrebe in izdatke. Volitve novega predsednika bodo 10. maja. Voli in odstavljajo predsednika v Španiji državni zbor. — Razmere v Španiji se tako poostrujejo, da grozi še prevrat v boljševiško smer.

V Grčiji je v razmerno kratkem času preminil že tretji pomemben državnik. V ponedeljek ponoči je za kapjo

umrl grški ministrski predsednik Konstantin Demerdzis.

Pred ním sta umrli v zadnjih tednih Kondilis in Venizelos. Demerdzis, po poklicu vseučiliški profesor pravnik, je štel 60 let in je bil po rodu iz Aten.

V Ženevi se sestane danes v četrtek odbor trinajstorič.

da bo razpravljala o tem, kako naj se konča vojna med Italijo in Abesinijo.

Italija sicer pošlje k tem razgovorom o mirovnih pogajanjih svojega zastopnika, toda brez pooblastila za pogajanja. Italijanski zastopnik ima samo nalogo, da sprejme na znanje morebitne nove predloge odbora trinajstorič. Mussolini namreč temu odboru odreka pravico vmešavanja v pogajanja z Abesinijo. Je pa res evropski položaj tudi sicer zelo napet. Anglija zahteva odločne ukrepe proti Italiji, med tem ko pa so Francozi za oster nastop proti Nemčiji radi porenškega vprašanja. Italija sama gre svojo pot, ne da bi se mnogo brigala za vse, kar se plete okoli Društva narodov.

Italijanska samozavest je precej razumljiva, saj so zadnje dni

dosegli znatne uspehe na abesinskih bojiščih.

Severna italijanska vojska je na pohodu proti jugu. Na desnem krilu so Italijani prodrli v Godžam južno od Tanskega jezera. Po zadnjih vesteh so italijanske čete že zasedle Desie.

Na Daljnem vzhodu je že dolgo napet položaj

in se Japonska in Rusija oborožujeta.

Tretjina celotne japonske pehote in tri četrtine konjenice so danes na azijski celinii. V Mandžuriji se Japonci temeljito pripravljajo na spopad z Rusi, karti z veliko vnmemo in naglico grade ceste, pota, železnice, letališča, vojašnice, skladišča, utrdbe in drugo. Vsako leto vzamejo v redno vojaško službo povprečno 20.000 rekrutov več. Rusi računajo, da more Japonska v primeru vojne poslati na bojišče preko dveh milijonov naj-

Ivan Slivnik:

21

Usodna žena

Njegovi mali, z mastjo zaliti očesci sta blaženo zrtli na Beatriko. Oboževanka se je vedla proti njemu nocoj dokaj ljubeznejše nego drugače; kako naj bi bil slutil, da mu prekanjeno nastavlja zanke! Imel jo je za bogato. Da je navezana na milost svoje polisestre, se mu ni sanjalo. Lepa Beatrika je bila že davno cilj njegovega hrepenenja. Izprva seveda ni mislil na to, da bi opustil svojo samsko svobodo ter se poročil. Ko pa je postala Beatrika zadnje čase tako nenavadno hladna in umerjena, ga je premagala strast, in jel je misliti le na to, kako bi si jo osvojil za zmerom. Nocoj je bila na mah spet ljubeznejša; takoj se je zaletel z največjo vnmemo ter ji začel dvoriti na življenje in smrt. In tudi Beatrika je zastavila nocoj vse moči, da bi dosegla svoj cilj. Uvidela je, da je Žitko zanj daleko najbojša partija in da ji ne ostane drugega nego sprizniti se z njegovo navadno vnanostjo. Za vsako ceno je hotela postati nocoj nevesta. Že zato, da bi ujezila Viktorja in mu pokazala, da ji ni nič do njega.

Tudi Romano je hotela jeziti in ji dokazati svojo premoč.

Janko si je bil našel mesto nedaleč od svoje sestre, tik nasproti Romane. In ko so nalivali šampanjca, je videla Romana, da "a ne pokusi Janko niti kapljice in je nocoj vobče prav zmeren.

Razume se, da tudi Romana ni pila tega vina. In kar jo je posebno veselilo — opa-

zala je, da se Viktor ne dotakne svoje čaše.

Nekaj gorkega in blagodejnega ji je prešinilo srce. Razumela je, da ji hoče s tem pokazati, da je odobral ravnanje v prepiru zaradi vina.

Zato pa so si privoščili šampanjca ostali tem več in razpoloženje je postajalo čedalje bolj glasno in živahno ter je morda že presegalo tisto mero, ki je dovoljena v ženski družbi.

Toda gospa Sibila si ni bila zaman naložila stroškov za peneče vino; ta izdatek ji je rodil bogate obresti. Izpodbujen po zavžitem šampanjcu, je bankir Žitko, ki ga je zvalila Beatrika po večerji v stransko sobo, nazadnje res zaprosil za njeno roko.

In tako je mogla gospa Sibila že nocoj naznaniti zarcsko svoje hčence z bankirjem Žitkom.

Ko se je to zgodilo, je Romana tesnobno in osuplo pogledala Viktorju v obraz, ker se je bala, da ga ne bi bolelo. Toda njegove oči so se zasvetile tako jasno in vedro, kakor bi bil spet ugenil njeno misel in bi jo hotel pomiriti.

Zardela je ter pobesila oči. »Že zopet vem, kaj mislite, gospodična Romana« je tiho rekel Viktor.

Bila je v hudi zadregi. »To mi je prav neprijetno,« je dejala napol zares, napol za šalo.

»Meni ne! Ves srečen sem, da talko izlaha uganem vaše misli.«

Njena zmeda je narasla. »Vendar je dobro da ne morete ugeniti vsega, kar mislim. Bilo bi le preveč mučno.«

»Meni gobovo ne,« je rekel on z veselo

prešernostjo, bolj podoben mladeniču nego zrelemu možu.

V poteku večera jo je večkrat kaj ločilo od Viktorja, toda kakor bi ga vlekla magnetna sila, se je vračal vedno iznova v njeno bližino. V srcu obeh se je dramilo pri tem prečudno, blaženo čuvstvo domačnosti, spoznanje, da sta ustvarjena drug za drugega.

Niti slutila nista, kako prežita na njiju gospa Sibila in njena hči. S škodoželjnostjo sta opazali dami, da se Romana čedalje bolj zamika v Viktorja.

»Kakor je dobra računarica — tu se je uštel temeljito; kar smejala bi se mi, da me ni tolikanj jezila s svojim stiskaštvom.« je mislila gospa Sibila sama pri sebi.

In čudila se je, kako da se njeni hladni pastorki dozdevno tako izlaha užiga srce. Še bolj jo je seveda presenečalo videti, kako nevaren don Juan je bil postal Viktor Trtnik.

»Tega si nisem mislila o njem!« je dejala sama pri sebi.

Večer je minil po načrtu: glasba, ples, ljubikanje in kramljanje. Zanimanje vse družbe se je seveda osredotočilo okrog nocojšnjih zaročencev. Čestitke in šale so se usipale na njiju z vseh strani. Mnogi so opazili baje že davno, da se med Žitkom in Beatriko »nekaj godi«. Beatrika pa je stiskala svojega blaženega in tudi nekoliko vinjenega zaročenca za komolec ter ga poredno gledala s strani. »Kaj ne, Pepi, tudi midva veva že dolgo, da se imava rada.« je rekla na neko takšno opazko tako glasno, da jo je moral slišati tudi Viktor.

bolje opremljenih in dobro izurjenih vojakov. Japonski generalni štab se tega dejstva tudi dobro zaveda, a obenem si je v svesti, da Japonska ne more vojevati dolgotrajne vojne, ker nima sama dovolj sirovin. Japonske priprave za vojno z Ruščo vidijo v Moskvi najbolj iz teh-le dejstev: Japonska je poslala na mandžurska tla na mejo proti Rusiji izredno veliko vojsko, ki dobiva stalen dotok. Izredno naglo se grade nove ceste ob meji in odtod v notranjost. Težka vojna industrija dela s polno paro, zraven tega je pa na Japonskem izredno močna propaganda za vojno.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na zadnjem ptujskem sejmu so prodajali za kg žive teže: vole po 3.25 do 4, krave po 1.75 do 3.75, bike po 2.50 do 3.80, junce po 2.50 do 3.85, telice po 3.25 do 4 Din. Konje so prodajali po kakovosti od 500 do 4.000, žrebeta pa od 600 do 1.700 Din za glavo.

SVINJE so na sejmu v Ptujju prodajali: pršutarje po 5.50, debele po 6 in plemenške po 5 Din.

Sejmi

- 26. aprila: Kozje;
- 27. aprila: Semič, Lukovica, Velika Slevica pri Velikih Laščah, Vesela gora, Šmarje pri Jelšah, Vinica;
- 29. aprila: Draškovec, Sevnica ob Dravi;
- 30. aprila: Veliki Gaber;
- 1. maja: Bohinjska Bistrica; Ljubno ob Savinji (samo za blago), Mursko Središče, Muta, Planina (srez Črnomelj), Sv. Filip v Veračah, Tirna, Trava, Velenje, Videm (Dobropolje).

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah s prišteto premijo:

- 1 nizozemski goldinar za 29.68 do 29.83 dinarjev;
- 1 nemško marko za 17.56 do 17.70 Din,
- 1 angleški funt šterling za 215.48 do 217.53 dinarjev;
- 1 ameriški dolar za 43.35 do 43.71 Din;

100 francoskih frankov za 287.96 do 289.40 dinarjev;

100 češkoslov. kron za 180.61 do 181.72 dinarjev.

Vojna škoda se je trgovala po 395 do 460 Din, investicijsko posojilo pa po okrog 80 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 9.15 Din in nemške klirinške marke po 14 Din.

Drobne vesti

== Kako kaže hmelj. Hmeljarsko društvo v Zalcu poroča: Zimskim mesecem, ki so potekli skoro brez snega in hudega mraza in tudi brez uničujočega vpliva na razne hmeljske škodljivce, je sledil suhi marc. Hmeljarji so skoro že obrezali nasade. Novi nasadi se prireajo le kot nadomestitev starih, opuščenih. O razširjenju nasadov torej ni govora. Od letnika 1935. je bilo zadnji čas prodanih 200 kvintalov po cenah od 7 do 20 Din za kg. Prilčno 500 kvintalov pa še pričakuje kupce, ki se bodo gotovo zglasili.

== Poravnava za kmete v Češkoslovaški.

Na podlagi pooblaštilnega zakona je češkoslovaška vlada objavila naredbo o poravnalnem postopanju za kmete. Ta naredba velja za posestnike do 500 ha, pri tem pa je treba posestnikom, ki imajo od 250 do 500 ha, še posebnega dovoljenja za poravnavo. Kmetje so po velikosti posestev razdeljeni v štiri skupine. Mali kmetje s posestjo do 30 ha se lahko poravnajo s svojimi upniki s 35% plačljivimi v 7 letih, posestniki od 30 do 80 ha s 35% v 5 letih, posestniki od 80 do 150 ha se lahko poravnajo s 45%, katere morajo plačati v 4 letih, posestniki nad 150 ha pa s 45%, plačljivimi v 3 letih.

DOPISI

DOLENJI LOGATEC (Smrtna kosa). Na Čevicah je umrl pred prazniki ugledni posestnik, trgovec in gostilničar g. Jožko Tolazzi. Štel je šele 53 let. Bil je nacionalen in delaven mož, ki je užival spoštovanje daleč na okoli. Pokojnika smo spremili do zadnjega njegovega domovanja na dolnjelogaškem pokopališču na veliki petek popoldne, ko so ragliale še raglje. Pogreba, kakršen

je bil njegov, Logatec že dolgo ne pomni. Sodijo, da se je udeležilo pogreba do 2000 ljudi. Na čelu spreveda je korakalo odposlanstvo Sokolov v krojih s praporom dolnjelogaškega Sokola. Vrsti mnogih vencev je sledila močna četa gasilcev. Krsto so spremljali oba logaška dušna pastirja, pokojnikova rodbina, sorodniki in pevsko društvo »Logatec«. K pogrebu, ki so se ga udeležile številne odlične osebnosti, je prispele tudi brat pokojnega Jožeta, inspektor banške uprave vrbaske banovine g. dr. Tolazzi. Verske obrede sta opravila domači župnik duhovni svetnik Val. Remškar in gorenjelogaški župnik g. Anton Skubic. Pevsko društvo »Logatec« se je poslovilo od pokojnika pred hišo žalosti z »Vigredjo«, pri opravi pred cerkvijo z »Usliši«, na pokopališču z gnilivo žalostinko »Priatelj«. Pri odprtem grobu sta se poslovila od pokojnika g. Anton Rus ml. in g. Ivan Škerlj. Bodi mu lahka zemlja, njegovim svojcem pa iskreno sožalje!

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. V lepi starosti je umrl v Šalincih preužitek g. Slavič Franc. Pokojnik je bil dobra duša za svoje sosede in znance in markiv gospodar. Na njegovi zadnji poti ga je spremljalo mnogo prijateljev in znancev, zlasti pa gasilcev. — Tatvine se množe v naši okolici. V zadnjem času so odnesli tatovi s podstrešij naših kmetov precej svinjskega mesa in slanine. Poneskod pa so jih pregnali. V Križevcih so poskušali srečo v Kosjevi gostilni in v župnišču, kjer so bili pregnani z malenkostnim plenom.

LJUBNO OB SAVINJI. Dne 30. marca Milko Rainer in njegova žena g. Lucija. Prišla sta na Ljubno pred 16 leti, ko se je poštni in osebni promet od oddaljene železniške postaje vršil še s konjsko vprego. Preden sta prišla na Ljubno, sta se odzvala klicu Koroške, kjer sta naše severne brate budila k narodni zavesti in jih pripravljala na plebiscit. Po prihodu s Koroške sta imela priliko izbirati med boljšimi mesti, vendar sta se odločila za naš planinski kraj, čeprav je veljal zaradi slabih prometnih zvez za kraj, ki leži Bogu za hrbtom. Tu sta se z mladostno vneto posvetila prosvetnemu delovanju, na katero zdaj po tolikih letih uspešnega dela lahko gledata s ponosom. Pevsko in prosvetno društvo »Raduha«, ki ga je

Janko se ni mogel posiliti, da bi bil čestital sestri na zaroki. Vse to se mu je zdelo burka, in zraven mu je bil Žitko silno zoprni.

Pojskal je Romano in Viktorja, ki sta stala v oknjaku, da bi se poslovil od njiju.

»Mar pojdeš že spat, Janko?« je vprašal Viktor.

»Da, stric Viktor. Saj veš, da imam v soboto maturo. Takrat mi bo treba jasne glave.«

Romana ga je prišla za roko ter ga pogledala ljubeče kakor prava mati. »Prav storiš, Janko. Veseli me, da si se tako resno lotil dela. Lahko noč, moj ljubci.«

»Lahko noč, Romana. Želim ti kar največ zabave. Všeč mi je, da imaš nocoj tako vesele oči.«

Krepko in toplo sta si stisnila roke.

Nato se je poslovil Janko tudi od Viktorja. In preden je šel, je ponovil: »Lahko noč, Romana!«

To reki je izginil iz sobane, ne da bi bil kdo opazil njegov odhod.

»Lahko noč, Romana!« je ponovil Viktor, ko sta ostala z Romano sama.

Pogledala ga je s svojimi temnimi očmi.

Nasmehnil se je. »Oprostite, da sem ponovil te besede. Ali veste, da ima vaše ime zame prelesten zvok? Nenavadno lepo se glasi: Romana.«

Glas mu je bil čudovito nežen, ko je izgovoril njeno ime.

Ni se ga upala pogledati, a čutila je, da pričajo njegove oči spet na njen obraz.

»Moja mati je bila nekam romantično in pesniško nadahnjena natura. Ona mi je izbrala to ime. Menj se zdi časih neprimerno, dosti preveč bahato in košato za skromno

stvarco, ki sem, hme bi moralo imeti kak zmisel. Ako pa slušim »Romana«, si moram predstavljati kraljico ali kaj podobnega.«

Spet je zaigral rahel smehljaj okrog njegovih ozkih, izrazitih ust.

Dolgo sta stala pri oknu in pozabljala ves svet, zavedajoč se le drage prisotnosti drug drugega. Niti Beatrike nista opazila takoj, ko je stopila k njima ter ju premerila z iskrenimi očmi.

»Ali ne vesta, kam je izginil Janko?« je vprašala.

Zamišljena dvojica se je zdrznila, kakor bi jo bila zbudila iz sanj.

»Janko je šel spat — pravkar nama je voščil lahko noč«, je rekel Viktor, ki se je prvi osvestil.

»Premislita, še na zaroki mi ni čestital«, je povzela Beatrika, moreč ju brezobzirno z očmi.

»To sem zamudil tudi jaz, Beatrika. Kardarkoli sem hotel k tebi, te je vedno obdajala gneča voščilcev. Dan, da storim to sedaj! Želim ti, da bi našla vso srečo, ki je iščeš«, je rekel vpludno, toda brez gorkote.

»Hvala ti, stric Viktor«, je odgovorila Beatrika nekam visokostno. Zdej se je bila mahoma spet spomnila stričevega naslova.

»Tudi jaz ti želim mnogo sreče, Beatrika; zakešnila sem se prav takoj, ker te nisem hotela motiti. Tvoja zaroka me je zelo iznenadila«, je rekla Romana, ki je bila medtem našla ravnotežje.

Beatrika jo je ošabno pogledala. »Da, takšna presenečenja so mi pogodu. Zabavna so. Kaj ne, stric Viktor, tudi ti si prijatelj presenečenj?« je vprašala pomembno.

»Jaz? Kako misliš to?« se je začudil on.

»Oh — kar tako«, se je zasmejala. »Časih je človek zaročen ali celo oženjen, a živa duša ne ve tega. Nu, glavno je, da ve tisti sam.«

Viktor ni niti slutil, kam meri. »Vsekako je to glavno. Sicer si je pa težko predstaviti človeka, ki bi bil zaročen ali oženjen in ne bi sam ničesar vedel o tem.«

Ostro ga je pomerila z očmi.

»To je resnica. Pač pa si lahko mislim brez najmanjše težave moža, ki je oženjen, ne da bi to vedel kdo drugi.«

Viktor še vedno ni razumel, kaj hoče. Da govori z namenom, je čutil. Toda ni se mu ljubilo zapraviti s tem pomenkom mnogo časa. Zato se je rajši molče priklonil.

»To mu je šlo pod kožo«, si je mislila Beatrika vsa zadovoljna. Zavrtila se je na peti in dodala pomembno:

»Ne maram vaših delj motiti — tak dobro zabavo. Zdi se, da se sijajno zabavaš nocoj, Romana. Nu, kajpak, stric Viktor je res mnenen družabnik.«

Romana je naglo zardela. Toda preden je utegnila kaj odgovoriti, je Beatrika odšla.

»Samo da se moja ljubezniva nečakinja ne bi motila«, je rekel Viktor.

Romana ga je vprašujoče pogledala.

»V čem?«

»V tem, ko pravi, da se dobro zabavate nocoj. Potem bi se osmelil pripisati sebi vsaj del zasluge.«

Nasmehnila se je. »Zaslugo si lahko prilastite vso, brez skrbi. In še to vam potrdim, da je bila vaša naloga polna truda. Jaz nisem izmed tistih prožnih natur, ki plavajo izlahka z vsakim tokom. In ker sem nekoliko okorna in mi časih tudi ni baš lahko ugo-

ustanovil leta 1922. g. Milko Rainer, je v teku let razširilo svoje delovanje z ustanovitvijo knjižnice, ki zdaj razpolaga z lepo zbirko knjig. Od ustanovitve »Raduha« do danes pa je še posebno deloval dramski odsek, ki mu je bila duša priljubljena ga. Lucija. Poleg ostalih prireditev so pod njenim vodstvom izredno lepo uspevale mladinske, ki so bile obilno posečane. Na šolskem odru, ki ga je s kulisami vred izdelal in postavil g. Milko Rainer, se še danes vršijo prireditve vseh naših društev in bo torej sad njegovega nesebičnega delovanja še dolgo viden v našem kraju. Njuno delovanje pa se ni omejevalo samo na šolo in »Raduha«, ampak je vsak kulturni napredek v našem kraju bil zvezan z imenom Rainer. Tako sta bila tudi med ustanovitelji Tujskoprometnega in opevalnega društva in Sokola. Kako sta bila imenovana priljubljena pri nas, priča dejstvo, da so starši šolskih otrok iz lastne pobude podpisovali prošnjo za razveljavljenje premetitve. Število teh podpisanih je znašalo nad 95%. Ko pa je naposled vendarle moralo priti do ločitve, se je pred odhodom zbrala velika množica prebivalstva pri postnem avtobusu in se z žalostjo v srcu in solzami v očeh prisrčno poslavljala od Rainerjevih enodušno želeč čimprejšnje vrnitve. Deca pa je glasno in neotolažljivo plakala, kakor da se poslavlja od skrbnega očeta in dobre mamice.

POLJANSKA DOLINA. Kakor smo imeli pred prazniki lepe dneve, tako so bili velikonočni prazniki prej podobni zimskim dnevom. Sneg, ki je začel padati že na veliko soboto popoldne, ni pobelil le naših hribov, ampak tudi ravnino. Radji tega so morale izostati velikonočne procesije in svečanosti izven cerkve. Zavoljo zgodne pomladi je bilo sadno drevje, posebno bruske, že v bujnem cvetju. Bati se je bilo, da bo vse uničeno, če pade slana. No, pa kaže, da se bomo kljub snegu srečno rešili tega zla. Sicer je dokaj hladneje, a sneg počasi izginja tudi s hribov. Seveda je dolina zaradi slabega vremena imela ob praznikih slab tujski obisk, kar hudo občutimo. Pričakovali smo v dolino večjega števila lovcev na divje peteline, a je sneg vse pokvaril. — V ponedeljek popoldne pa nam je nebo le prizaneslo, kakor bi hotelo pokazati naklonjenost Sokolstvu. Ka-

kor običajno vsako leto je tudi letos Sokol v Gorenji vasi pripravil članstvu in prijateljem Sokola lepo prireditev z gledališko predstavo in po igri prosto zabavo. Vse se je izvršilo v najlepšem redu in za te čase pri zadovoljivem obisku, kar je znak, da sokolska misel v dolini uspeva.

VRANSKO. (Smrtna kosa). Na velikonočni ponedeljek so na Vranskem pokopali g. Gregorja Musija, ki je bil umrl na veliki petek zvečer. Z njim se je poslovil od tega sveta kmečki posestnik stare korenine, kakršnih je danes malo. Dočakal je starost 79 let. Pol stoletja je gospodaril na lepem Musijevem posestvu na Bistrici in predlanskim je praznoval zlato poroko s svojo ženo Amalijo, ki mu je bila življenjska tovarišica v sreči in nesreči. Pokojni Musi je bil umen gospodar, ki je znal s požrtvovalnim sodelovanjem žene in otrok gospodariti tudi v najhujših časih. Zaradi tega in zaradi svojega dobrega srca je bil spoštovan daleč na okrog. Bil je član raznih gospodarskih združenj in društev in precej let tudi odbor-
nik vranske trške občine. K pogrebu se je zbralo mnogo sto ljudi. Cerkvene obrede je ob astistenci domače duhovščine opravil pokojnikov sorodnik vseučiliški profesor g. dr. Lukman iz Ljubljane, vranski pevci pa so ob odprtem grobu zapeli pretresljivo žalostinko. Naj mirno počiva v domači zemlji! Žaljujoči rodbini naše sožalje!

VIŠEVK. (Smrtna kosa). Na pokopališču v Viševku nad Kranjem se je na velikonočno soboto odprla gorenjska zemlja. G. Jakob Kolarič, višji svetnik pri generalni železniški direkciji v Beogradu, je šel k svojim tovarišem, padlim na bojiščih na Ceru, v Dobružji in Kajmakčalanu, odšel je k junakom, ki so v Albaniji, na Krku in na Vidu umirali za svobodo Jugoslavije. Zmerom si bil med prvimi, kadar je bilo treba tvegati življenje za domovino in žrtvovati se za druge, zmerom si bil med zadnjimi, kadar je šlo za gnotne koristi. Naročil si nam in vsem, ki so poštenega srca: »Držite skupaj, da ne bo uničeno to, kar je bilo s krvjo ustvarjeno. Bodite složni, da posije jugoslovenskemu narodu svetlo solnce sreče, blagostanja in nesebičnosti.« V iskrenih besedah so se poslovili od njega njegovi tovariši vojni dobrovoljci, železniški tovariši in znanj iz rodne kraja. Bodi mu časten spomin!

Domače novosti

* **Bela velika noč.** Ves velik teden se je vreme kisalo, a v soboto je že skoro kazalo, da bomo imeli za praznike lepo. Prav na velikonočno nedeljo je začelo močno deževati. Po hribovih in po Gorenjskem pa je zapadel sneg, ponekod tudi v ravninah, ki pa se k sreči ni držal. Le na višjih gorah ga je še nekaj. K sreči je v torek spet zavladalo toplejše vreme.

* **Zahvala kneza namestnika.** O priliki vselega dogodka v svoji rodbini sta Nj. Vis. knez namestnik in kneginja Olga dobila čestitke iz vse države in iz tujine, ki izrekajo najlepše želje za malo princeso. Po nalogu Nj. Vis. kneza namestnika je pisarni Nj. Vel. kralja čast izreči zahvalo vsem, ki so o priliki tega vselega dogodka čestitali z brzoavkami, pismi ali z vpisom v dvorno knjigo.

* **Kraljica v Kolu srbskih sester v Beogradu.** Nj. Vel. kraljica Marija je v spremstvu gospe Astorjeve pri obisku v prosvetnih in človekoljubnih ustanovah obiskala tudi Kolo srbskih sester. Nj. Vel. kraljico in go. Astorjevo je sprejela pri vходу v kolo predsednica gđica Mirka Grujićeva s članicami upravnega odbora. Nj. Vel. kraljica Marija si je ogledala zelo lepo urejeno razstavo velikonočnih daril. Ga. Astorjeva je bila nad razstavo nenavadno navdušena in je občudovala naše narodne motive. Odkupila je več lepih izdelkov. Nato si je Nj. Vel. kraljica ogledala vse prostore doma Kola srbskih sester ter se živo zanimala za ureditev kjer se zastoni šola siromašna deca naših bivših bojevnikov. Nj. Vel. kraljica je izrazila svoje najlepše zadovoljstvo z ureditvijo in vodstvom zavoda.

* **Velika noč predsednika vlade na Bledu.** Glasilo JRZ »Slovenski dom« objavlja daljše poročilo o bivanju predsednika vlade dr. Stojadinovića na Bledu v velikonočnih praznikih. Iz poročila posnemamo: »Za letošnjo veliko noč je bilo glavno blejsko shajališče osredotočeno v hotelu Toplicah. Saj tu prebiva predsednik vlade in minister za zunanje zadeve dr. Milan Stojadinović. Odkar je predsednik vlade na Bledu, je v hotelu Toplicah vse živo. Ne prihajajo semkaj sicer čisto nič politiki ali državniki, prihajajo in od-

dit, se redko kdo loti, da bi me zabaval. Čudim se skoraj, da se vi niste ustrašili truda«.

»Jaz ne«, je dejal spet s tistim prešernim nasmeškom, ki ga je delal tako mladega.

Odvrnila je obraz od njega in zagledala med odprtimi vrati, ki so držala na mostovž. Kaluta - Baia v bogati indijski praznični obleki.

Viktor se je ozrl. Kaluta se je bil nocoj že nekajkrat pojavil med vrati, da bi videl, ali ga ne potrebujejo. Tudi zdaj je vprašujoče iskal gospodarjevih oči.

Viktor mu je smehljaje odmahnil z roko, in Kaluta je spet izginil. Vrnil se je k stari Dori, s katero sta večkrat »z znamenjem« kramljala.

Pomana je gledala smehljaje za njim.

»Kako fin se zdi vedno Kaluta. Mislim, da bi mu nekateri naših gostov lahko zavidali ta zlahtni nastop.«

Jela sta govoriti o Indiji in njenih prebivalcih. Pri tem je mineval Romani čas, kakor bi imel peroti. In vsa osupla je pogledala, ko je zapazila, da se večina gostov razhajala.

Tudi ona je morala iti. Pozno je bilo.

Ko se je poslovila od Viktorja, jo je nežno pogledal ter si pritisnil neno roko na ustnice. »Lahko noč, Romana!« je rekel tiho ter ji še enkrat trdno in gorko stisnil roko, preden jo je izpustil. Vzdrhtela je ter se mu zazrla za hipec v oči. Pogled, ki ga je prestregla, je bil tak, da ji je udarila vsa kri v srce. Zbežala je.

Naglo je hitela po stopnicah v svoje prostore, kjer je čakala Dora, da bi ji pomagala pri razpravljanju.

20. POGlavJE.

Do drugega dne se je vreme obrnilo; tako je kakor iz vedra. Ko se je Romana zbudila — nekoliko pozneje nego po navadi — jo je navdajalo čuvstvo, da se ji obeta danes pomemben, slovesen dan.

Lep vsekako ni bil; z glavo je zmajala, ko je stopila k oknu in zagledala vodo, ki je drla po cesti. S skrbjo je pomislila na grozečo povodenj. Toda naglo se je otresla tega strahu. Danes ni hotela razmišljati o neprijetnih stvareh; nič ni smelo skaliti radosti in tihe sreče v njenem srcu. Tiho je pela sama pri sebi, kar se drugače ni dogajalo. Dolgo je izbirala, kaj bi oblekla za današnji dan. Najrajši bi vzela spet belo slavnostno obleko, ki se je edina prilagajala njenemu razpoloženju. Toda nasmehnila se je kakor sama sebi ter zmajala z glavo; odločila se je za preprosto vsakdanjo obleko od višnjevega sukna, ki je dajala njenj pojava sicer resnosten, a vendar tudi fin izraz.

Baš ko je bila oblečena, je vstopila Dora. »Gospodična Romana — gospodična Beatrika je pravkar prišla. Pravi, da bi rada govorila z vami o jako važni stvari.«

Romana se je zavzela. »Beatrika?«

»Da; v vaši sobi sedi in vas čaka. Nisem je mogla odpraviti.«

Romana je pogledala na uro. Drugače je vstajala Beatrika po veselicih vedno zelo pozno. Kaj jo je neki zvabilo danes tako zgodaj iz postelje?

Romani se je storilo neudobno, prav kakor bi jo čakalo nekaj neprijetnega. In za-

res, kaj dobrega bi ji mogla prinesiti Beatrika?

»Tako pridem, Dora«, je rekla tesnobno.

Nekaj časa je stala na mestu in gledala predse. Kaj hoče Beatrika od nje? Drugače vendar nikoli ni prišla v njene prostore. In zakaj ji je bilo mahoma tako tesno pri srcu?

Z negotovimi, obotavljajočimi se koraki je šla v svojo pisalno sobo. Beatrika je sedela v naslanjaču.

»Dobro jutro, Beatrika. Čudim se, da si že pokoncu.«

»Dobro jutro, Romana. Prav za prav se čudim tudi jaz. A danes bo zame vobče nemiren dan. Nevesta ima vse polno dolžnosti. Pravkar sem ogledovala te krasne rože. Dobila si jih od strica Viktorja, ne?«

»Da«, je kratko odgovorila Romana.

Beatrika je zaničljivo skomignila z rame-
ni. »Odveč je, da izkazuješ cveticam tega dona Juana toliko časti.«

Romana je vzkipela. »Fej, Beatrika! Da le moreš tako govoriti o svojem stricu!«

Beatrika se je zleknila v naslanjaču in zaježala.

»Eh, ljuba moja, kmalu ga boš obkladala ti sama s še manj prijaznimi imeni. Čudila sem se, ko ti je snoč tako očitno dvoril. Vsi naši gostje so opazili. Naravnost kompromitiral te je.«

Romana je silno pobledela. Njene oči so zrle ogorčeno na popolisestro. »Takšno govorjenje si prepovedujem!« je rekla ježno.

(Dalje prihodnjé)

hajajo pa neprestano višji uradniki iz Beograda. Marsikateri od njih se pohvali, da resi predsednik tukaj, ko ima mir, naravnost ogromno število aktov. Saj je krožila zadnjič vest, da je padlo v poldrugi uri 250 popisov! Predsednik je na odmoru — pravijo in tako zatrjuje tudi on sam. Toda če pridete v hotel, boste dobili vtisk, da se je semkaj preselilo celotno predsedništvo vlade z vsem zunanjim ministrom vred. Ne pretašo švigajo po hodnikih tajniki, telefoni brni kar vedno, vsak trenutek zabrni tudi pri dvigalu in iz njega skoči enkrat dr. Protić, ki odda šifriran telegram vratarju, drugič dr. Gašić, ki neka naroča povsod se nahajajočemu »dirigentu« hotelu g. Poščću, pa že naslednji trenutek izgine, da ne govorimo o drugih, katerih usoda je itak nerazdružljiva s tekanjem na vse strani. V velikem salonu pa čaka kak uradnik, da ga pokliče predsednik na referat. V kakem kotu kje pa se pojavi tudi kak navaden zemljan, ki upa in čaka prilike, da morda vendarle pride do predsednika.

* **Razpust občinske uprave v Polšniku.** Z odločbo banu oravske banovine so bili na podlagi zakona o občinah razrešeni predsednik občine Polšnika (srez Litija) Josip Rograč in članj občinske uprave Anton Repovs, Anton Bevc, Franc Boršček in Anton Raspotnik. V utemeljitvi so navedeni razlogi, znani tudi iz drugih razpustitvenih odlokov. Kot osmi razlog je navedeno, da je neko oblastvo z dopisom z dne 18. januarja »zahtevalo od občine Polšnika podatke o obnašanju nekega občana, odnosno njegovega očeta. Predsednik občine je na to zahtevo poslal pojasnilo, da je oče imenovanega znan kot zagrizen klerikalec, ki je vedno mnogo delal proti nacionalnemu prepričanju. S tem je predsednik občine kot uradna oseba žalil in obdožil protinacionalnega mišljenja pretežni del prebivalstva dravske banovine, ki je bil organ dlan v bivši SLS, odnosno sedanjí zakonito odobreni Jugoslovenski radikalni zajednici. Razpustitveni odlok navaša na poncu, da so bili občinski funkcionarji v smislu člena 129. ki predpisuje njihovo zaslišanje po banu, tudi res predhodno zaslišani in da je zato odlok v celini obsegu utemeljen.

* **Razrešena občinska uprava v Petrovčah.** Ban dravske banovine je z nedavnim

odlokom razrešil predsednika petrovške občine g. Ivana Urbaška, člane občinske uprave gg. Franceta Teržana, Ivana Skoberneta in Ivana Strčana in občinska odbornika gg. Matijo Marovta in Blaža Piliha. Vsi razrešeni so ugodni posestniki, ki so pri zadnjih rednih občinskih volitvah dobili zaupanje prebivalstva. G. predsedniku občine, kakor tudi članom uprave gre vse priznanje za uspešno delo v prid občine. Ker je proti razrešitvi vložena pritožba na upravno sodišče, ostanejo vsi imenovani na svojih mestih do končne razsodbe.

* **Vozne olajšave za potovanje na Oplenac.** Skupine nad 20 oseb uživajo tudi letos za potovanje na Oplenac na državnih železnicah 66 odstotkov popusta do Arandjelovca in Mladenovca in nazaj. Vsa pojasnila dajejo odhodne železniške postaje. Za prevoz z avtobusi od Mladenovca do Oplenca in nazaj plačajo odrasli po 33, dijaki višjih razredov srednjih šol 26, nižjih razredov srednjih šol in osnovnih šol pa 22 Din. Od Arandjelovca in Oplenca in nazaj plačajo odrasli 26, dijaki višjih razredov srednjih šol 21, dijaki nižjih razredov srednjih in osnovnih šol 18 Din.

* **Naši železničarji na obisku v Münchenu.** Na velikonočno nedeljo je prispelo v München 40 jugoslovenskih železničarjev, uradnikov prometnega ministristva. Goste, ki so pripotovali preko Budimpešte, Prage in Berlina, je na münchenski postaji čakala večja skupina nemških železničarjev. Čez dan so si ogledali znamenitosti mesta, zvečer pa jim je priredila železniška direkcija pozdravni večer, na katerem so nastopali tudi münchenski umetniki z izbranim sporedom. V imenu jugoslovenskih železničarjev se je za prijazni, res topli sprejem zahvalil načelnik gradbenega oddelka prometnega ministristva g. Žakić. V imenu nemških železničarjev pa je govoril g. Gollwitz, načelnik münchenskega železniškega ravnanstva. Pozdravnega večera so se udeležili tudi jugoslovenski dijaki v Münchenu.

* **Svinčeni rudnik pri Litiji,** last industrija g. Avg. Praprotnika iz Ljubljane, že več let počiva. Ker pa je povpraševanje po svinčeni rudi precejšnje, cena svinca pa visoka, preiskuje in išče 12 rudarjev nova ležišča svinčene rude. Kakor se zatrjuje, so našli že nekaj močnih skladov rude, tako da je vendar le upanje, da bo rudnik v kratkem času

spet začel obratovati. Vsa dela vodi inž. g. Maks Strahar.

* **Zagreb doigruje na davkih 360 milijonov dinarjev,** kakor poroča beograjski »Privredni pregled«. Za primerjavo navaamo, da je znašal davčni zaostanek Slovenije po podatkih finančnega ravnanstva v Ljubljani na koncu 1932. samo blizu 33 milijonov dinarjev.

* **Odpuščenj rudarji v rudniku v Resavi** so poslali v Beograd 25člansko odposlanstvo, da obišče ministristvo za gozdove in rudnike, predsedništvo narodne skupščine in Delavsko zbornico. Zasebni rudnik Resava je v zadnjem času odpustil 200 rudarjev. Med njimi so tudi taki, ki so delali v podjetju več let. Pri tem rudniškem podjetju so se vršili že najrazličnejši spori, mnogokrat so že posredovala oblastva in podjetnik je bil tudi že kaznovan, ker je kršil razne predpise. Posebno znana je bila zadeva z boni, ki jih je podjetje svojim delavcem izdajalo namesto mezd. Ti boni so bili nakaznice za živila v rudniškem skladišču. Preiskovalne komisije so ugotovile, da so bila živila slaba in draža kakor pri okoliških trgovcih. Najnovejši spor je nastal zaradi tega, ker podjetje izganja odpuščene rudarje iz rudarske kolonije. Članj odposlanstva pripovedujejo, da je podjetje najelo posebno stražo, ki je oborožena. Med temi stražarji in rudarji je prišlo že do spopadov. Med odpuščenimi rudarji je tudi Marko Komnenović, ki je delal v rudniku devet let in pri neki nesreči izgubil levo nogo. Dobil ni nobene odškodnine ali pokojnine. Nekaj časa je opravljal pri rudniku lažja dela, zdaj pa so ga z drugimi vred odpustili. Pri Delavski zbornici v Beogradu so napravili že obširne zapisnike s članj odposlanstva.

* **Kočevarski šolarji so požgali slovenske knjige.** Po mednarodnih pogodbah je določeno, da tujerodni otroci obiskujejo štiri leta šole z materinskim učnim jezikom. Vendar je naša država dovolila šestleten pouk v manjšinskem jeziku. Le zadnji dve leti, v tako zvani višji narodni šoli, morajo obiskovati razrede z državnim učnim jezikom. Na Kočevskem se ravna po tem predpisu slovenski upravitelji, med tem ko večina nemških šolskih upraviteljev tudi zadnji dve leti pridržuje otroke v manjšinskih razredih. Zato se zgodi, da kočevski šolar, ki je do

DOMA

Med tem ječanjem je Viljem odvezal konja, pri tem pa mu je padel bič iz roke. Sklonil se je, da bi ga pobral, toda pri tem se je opotekel in komaj se je uel, da ni padel.

»Mislim, da bo najbolje, če vas jaz odpeljem nazaj v Maraucourt«, je dejal ravnatelj in se že pripravil, da bi zlezal na voz.

»Zakaj pa?« je prestrašeno zajecjal Viljem.

»Molči!« je odvrnil gospod Vulfran z garšom, ki ni dopuščal nikakšnega ugovaranja. »Odslej nisi več v moji službi.«

»Gospod ... reči sem vam hotel ... reči sem hotel ...«

Toda gospod Vulfran se ni več zmenil zanj. Obrnil se je k ravnatelju in mu rekel: »Hvala Benoist, danes bo dekle nadomestilo Viljema.«

»Ali zna voziti?«

»Njeni starši so bili potrošči trgovci. Pogosto je že vozila. Ali ne, dekle?«

»O, da, gospod!«

»Sicer pa je Koko pohleven kakor ovek. Nič se mi treba bati nesreče.«

»Zlezel je v voz, Perina pa je sedla zraven njega. Resno se je držala, saj se je zavedala svoje odgovornosti.«

»Nič ni treba hiteti«, je dejal gospod Vulfran, ko se je Perina dotaknila konja rahlo z bičem.

»Le brez skrbi bodite, gospod«, je odvrnila. »Prav počasi bo šlo.«

»No, je že dobro.«

Kako so v Maraucourtu debelo gledali, ko so videli, da je Perina vozila gospoda Vulfrana. Kako je to mogoče? Kdo je to dekle?

Pred hišo, kjer je Perina stanovala, je stala teta Zenobija. Toliko da jo m vrglo v znak, ko je opazila Perino v črni obleki, kako je moško sedela v vozu in držala vajeti. Toda takoj se je zbrala. Približala se je vozu, se priklonila, prijazno pogledala Perino, kakor bi bila njena najboljša prijateljica, in sladko rekla:

»Dober dan, gospod Vulfran! Dober dan, gospodična Avrelija!«

In ko se je voz odpekal dalje, je takoj pohiteila k sosedu in povedala, kaj je videla. In pravila je, da je ona spravila Perino v službo pri gospodu Vulfranu, ker je Sušcu, ki jo je prišel izpraševati, povedala o njej samo najboljša.

»Saj je dobro dekle«, je še dodala. »Prepričana sem, da me ne bo pozabila, saj se mora meni zahvaliti za vse.«

Vsa vas se je čudila, ko je videla Perino, ki je vodila konja, Talouel pa je bil ves iz sebe.

»Kje pa je Viljem?« je vzkliknil, ko je prišel po stopnicah, da bi pozdravil tovarnarja.

»Na cesto sem ga postavil, ker se ni maral odvaditi pjančevanja«, je odvrnil z nasmeškom gospod Vulfran.

»Sodim, da ste ga že davno nameravali odpustiti«, je dejal Talouel.

»Prav imate.«

Besedi »sodim« se je moral zahvaliti Talouel za svojo srečo in svoj vpliv v podjetju.

Posrečilo se mu je namreč prepričati gospoda Vulfrana, da ni nič drugega, kakor njegovo poslušno orodje in da ne misli nikoli nič drugega kakor to, kar misli tovarnar.

»Če imam kakšno dobro lastnost«, je pogosto rekel, »je ta, da znam uganiti kaj gospodar namerava. Tako se vživim v njegovo misel in njegov položaj, da mi znam brati iz duše.«

Zato so se začeli skoraj vsi stavki, ki jih je izrekel v pričo tovarnarja, z besedami »sodim, da želite«.

In ker je znal res dobro odzavati ter je imel med uslužbenci tudi dobro razprazeno volunsko mrežo je v resnici skoro vselaj vse tako uganil, da mu je moral gospod Vulfran odgovoriti.

»Prav imate!«

»Sodim tudi«, je nadaljeval Talouel, »da se je dekle, ki jo vidim zdaj na Viljemovem mestu, izkazalo vredno vašega zaupanja.«

»Prav imate!«

»To se mi ne zdí prav nič čudno. Ze ti isti dan, ko jo je privedla Rozalija v tovarno, sem si takoj mislil, da bi se dalo iz nje kaj napraviti in da bo boste kmalu odkriti.«

Pri teh besedah je pogledal Perino tako vsiljivo, kakor bi ji bil hotel reči:

»Vidiš, kako se potegujem zate! Ne pozabi tega in mi uslugo ob priložnosti povrni.«

In kakor je pokazal, s povračilom ni mislil dolgo čakati. Malo pred koncem službe je namreč stopil v pisarno, kjer je sedela Perina in jo vprašal tiho, da se ni slišalo skozi odprta vrata v druge sobe:

»Povej mi, kaj je bilo z Viljemom, da ga je gospod zapodil?«

vršil osem razredov, ne zna enega stavka povedati v državnem jeziku. V Livoldu pri Kočevju je slovenski upravitelj, zato morajo otroci kočevske narodnosti zadnji dve leti v slovenski razred. Kako čutijo ti mladi ljudje nasproti vsemu, kar je slovenskega, so pokazali pred dnevi, ko jim je šolski upravitelj razdelil spričevala. Ko so zadnjikrat prestopili šolski prag in se za zmerom poslovili od šolskih klopi, so tik pred šolo zložili na kup vse slovenske zvezke in knjige in učenec Gasparitsch (ako po slovenskem imenu sklepaš, je slovenskega rodu) je vso to grmado zažgal ob vpitju tovarišev. Kakor se trdi je bil ta požig že vnaprej pripravljen in da je bila nemška mladina k temu nahujšana.

* **Prj kopanju premoga ga je zasulo.** Na veliko nedeljo so pokopali na zagorskem pokopališču 57letnega vdovca, bivšega posestnika pri Sv. Urhu Franca Haceta, ki se je bil na velikem petek pri kopanju premoga smrtno ponesrečil. Zagorska dolina je obilno obdarovana s premogom. Lastninsko pravico ima Trboveljska premogokopna družba. Hudi časi prichorajo marsikaterega, da gre s košem in si sam nakopije premoga za lastno potrebo ali pa svoj zaklad vnovči. Na tako zvanj ceglenici je več globokih kotanj, kjer mnogi tvegajo življenje, ko nabirajo premog. Na velikem petek kmalu popoldne se je v družbi nekega invalida odpravil tudi Haca, da nabere koš premoga. Mož je bil že dolgo brezposeln in za praznike potreben denarja. Že takoj v začetku, ko se je preril skozi odprtino, se mu je vsula plast zemlje na hrbet. K sreči pa se je kmalu oprčil obema matere zemlje. Ko je prav prinesel malo nakopanega premoga iz odprtine, je prišel mimo upokojeni rudar Mirko Jesih, ki je Haca in invalida opozoril na nevarnost. Komaj se je oddaljil nekaj korakov, je Jesih že začul obupne klice na pomoč. Ko se je vrnil, je videl, da se je na Haca vsula velika plast nasipa. Videvši nevarnost je Jesih poskal invalida klicati ljudi na pomoč, sam se je pa tudi takoj lotil odkopavanja. Delo je bilo težavno, ker se je zemlja še zmerom vsipala. Zakopani Haca je to sam najbrž čutil, zato je obupno klical in prosil rešitve. Kmalu je prihitelo več rudarjev, ki so začeli Haca reševati. Haca je stalno klical na pomoč a

njegov glas je bil čedalje slabši in naposled je utihnil. Ljudi sta prevzemala nestrpnost in groza. Čeprav je delo hitro napredovalo, vendar ni bilo mogoče Haceta rešiti živega. Vsi poizkusi z umetnim dihanjem so bili zaman. K ponesrečencu je prihitel tudi zdravnik, ki je ugotovil smrt zaradi notranjih poškodb. Pokojni Franca Haca je prejšnje boljše čase na svojem hrbovitom posestvu toliko pridelal, da je preživljal družino. Ko pa mu je pred nekaj leti umrla žena, je bilo njegovo življenje razrvano in se je močno zapustil. Bil pa je poštenjak in dovtipnež, ki je z bridkim nasmehom prenašal tudi vse tegobe. Bodi mu blag spomin!

* **Trije oslepel, eden v smrtni nevarnosti.** V mariborsko bolnišnico so pripeljali med prazniki štiri žrtve velikonočnega streljanja z možnarji. 16 letni Ivan Slaček ima razbito levo oko in ranjene možgane. 17 letni Zvonko Kenič iz Središča je izgubil vid na levem očesu in je tudi desno oko v nevarnosti. Največja nevarnost, da oslepi, preti tudi Antonu Dvoršaku od Sv. Petra pri Mariboru. Vsi trije so postali žrtve streljanja z možnarji. Pri Sv. Petru je streljal s karbidom 15 letni Anton Koren. Pri tem mu je pokrov priletel v desno oko in je nevarnost, da izgubi vid.

* **Samomor pod vrhniškim vlakom.** Na Viču v Ljubljani je v soboto neka mladenka skočila pod vrhniški vlak. Vlak je nesrečno strahovito razmesaril: odtrgal ji je obe nogi in truplo razkosal, da so posamezni deli težali daleč naokrog. Dognali so, da je nesrečnica 20letna delavka Marija Gregorčičeva. Ob progji so našli ročno torbico, v kateri je bilo poslovilno pismo, v katerem pravi Marija, da ji ni več mogoče živeti na svetu ne spoštujejo in ljubijo otroci staratega koraka nihče ne zameri, ker upa, da bo našla uteho pri Bogu. Iz pisma je tudi razvidno, da jo je v smrt pognala nesrečna ljubezen. S fantom sta se razumela, a njun zvezi so baje nasprotovali njeni in njegovi starši.

* **Smrten skok na ulico.** Te dni se je na Tyrševi cesti v Ljubljani z okna drugega nadstropja tik pred kavarno »Evropa« z glasnim krikom pognala v globino neka mladenka in nepremična obležala na tlaku. Takoj se je okrog nje zgrnila množica ljudi ki so pomikovali uhogo deklo a nekdo je

skočil v kavarno »Evropa« in telefoniral reševalni postaji. Medtem je bil prišel tudi stražnik in ko je povprašal deklo, ki je bilo še pri zavesti, zakaj je skočila z okna, je mladenka odgovorila le to: »Pozdravite mojega Lojzeta!« Hudo poškodovano mladenko so prepeljali v bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili, da ima dvakrat zlomljeno desno nogo in levico v zapestju, poleg tega pa tudi nevarne notranje poškodbe. Poškodovanka, šele 18 let stara Rozika Brandova, se je kmalu po prevozu v bolnišnico onesvestila in nekaj časa nato umrla. Pokojna je bila zelo lepo deklo. Zaposlena je bila kot služkinja pri neki rodbini v poslopju kavarne »Evropa«. Kaj jo je gnalo v prezgodnjo smrt, ni znano, a prav verjetno je, da je bila tega spet kriva nesrečna ljubezen.

* **Konec zgrešenega življenja.** 63 letna zasebnica Antonija Ranerjeva s Pobrežja je znana, ker je usmrtila pred leti svojega moža. Potem, ko se je vrnila iz begunske kaznilnice, je ob neki priliki napadla tudi sina ter mu prizadela poškodbe na obrazu. Nato je hotela napraviti konec svojemu bednemu življenju ter se pognala v Dravo, odkoder so jo rešili. Toda za posledicami prehlada je umrla in na velikonočno nedeljo so jo pokopali na pobreškem pokopališču.

* **Samomor v Mariboru.** Te dni so našli v Gosposki ulici v Mariboru zastrupljeno 40 letno postrežnico Ivano Ferko, ki so jo prepeljali v bolnišnico, a je že med prevozom umrla. Vzrok njenega obupnega dejanja ni znan.

* **V Savo je skočil.** Sava pri Zagrebu je te dni naplavila truplo neznanega utopljenca, v katerem so spoznali klobučarskega pomočnika Ljudevita Pajka iz Ljubljane, ki je pri Podsusedu pred dnevi skočil v Savo. Mimo je tedaj šla orožniška patrula in vide-a, kako se je nekdo pognal z mostu v Savo, na mostu pa je pustil kolo in kovčeg. Orožniki so oboje vzeli in uvedli preiskavo. Kmalu so dognali, da je kolo last Ljudevita Pajka, stanujočega v Zagrebu. Pozneje so našli blizu mostu tudi poslovilno pismo, v katerem Pajk nekomu očita, da ga je pognal v smrt. Pismo je napisal tik pred samomorom. Zagrebška policija je zaslila tudi njegovo gospodinjno, ki je izpovedala, da je videla Pajka zadnjič 1 t. m. Videla da je vzel nekaj stvari, kar je mnogo poteval. V-

Ker je Perina vedela, da s tem ne razkrije nobene skrivnosti, je povedala, kako je bilo.

»Prav«, ji je rekel Talouel, ko je vse zvedel, »le brez skrbi bodi. Če bo prišel Viljem prosit, da bi ga sprejeli spet v službo, bo imel z menoj opravka. Nikoli več ne bo vodil gospodovega voza.«

DEVETINDVAJSETO POGLAVJE

Zanimiv pogovor

Zvečer so se pri mizi pogovarjali samo o Viljemu in njegovem odpustu. Nikogar ni bilo namreč v tovarni, ki ne bi bil zvedel, da je Perina peljala gospoda Vulfrana domov. Sama je morala še enkrat vse povedati in gospodje so potem vsi dejali, da se je pizancu prav zgodilo.

»Pravi čudež, da Viljem ni še nikoli prevrnil gospoda v jarek«, je dejal Fabri.

Perina je šla k svoji mizi. Od onod je prisluškovala, o čem so se še uradniki pogovarjali, toda tako, da niso mogli ničesar opaziti.

»Že davno bi ga bil moral odpustiti«, je rekel nekdo.

»Pa je sam kriv«, je odvrnil Fabri. »Če je človek na odgovornem mestu, mora gledati, da tega mesta zaradi kakšne neumnosti ne izgubi. Pijača, ki se ji ni maral odreči, za je pokopala.«

»Če bi ga kdo opozoril, naj ne pije, morda do tega ne bi bilo prišlo.«

»Ali pa se vam ne zdi«, je tedaj hitro rekel Fabri, da je bil le nekdo, ki ga je še nagovarjal k pijači in mu sam dal zanj?»

Le kako je moglo priti inženjerju ka, takega na misel? Ali je morda kaj slutil? Kaj? Perina je nekaj časa premišljevala kaj naj pomenijo te skrivnostne besede toda nič pametnega ji ni prišlo na misel. Le zdelo se ji je, da tu nekaj ne more biti v redu.

»Viljem je moral prenašati razne vesti«, je tedaj rekel Fabri. »Nekdo pa menda v zadnjem času ni bil več z njim, prav zadovoljen. Tako je moral postati Viljem sam žrtev svojega vohunstva...«

Vsi so nekaj časa molčali.

Perina se je spet zamislila.

»Da nekateri ljudje se znajo delati, kako bi bili pobrali vso učenost z veliko žlico. Delajo se, kakor bi brali drugim iz duše. Sicer pa to dostikrat ni niti prav težavno. Če vidim opoldne človeka, ki sedi za mizo in se masti s telečjimi jetri in cmoki, pa mu zvečer rečem, da »sodim«, da ima telečja jetra s cmoki zelo rad, se ne bom zmotil...«

Če bi bila Perina potrebovala ključ za rešitev te nove uganke, bi se bila morala spomniti samo na besedo »sodim«. Toda že prej je uganila, da se plete pogovor okoli Talouela in da je on tisti, ki je uvedel vohunstvo, o katerem so se zdaj pri mizi pogovarjali. In vedela je tudi, da vohuni Talouela za gospodom Vulfranom.

»Sicer pa ne vem, kaj ima od te zahrbtnosti igre«, je dodal Fabri čez nekaj časa.

»Kako? Ali mar res ne morete uganiti, kaj naj to pomeni? Človek je nevoščljiv aš pa ni. Prav tako je tudi lahko slavohepen ali pa ne. Kdor je na nevoščljiv, je navadno tudi slavohepen hkratu. Zato si pa mislite, v kakšnem položaju je Talouel. Iz nič je

prisel tako visoko da je prvi za lastnikom enega največjih francoskih podjetij, ki prinaša dvanajst milijonov frankov na leto. Pa mož stremi še više. Najbrž računa s tem, da bo počasi tako omrežil slepega lastnika tovarna, da bo postal prav za prav on gospodar. Saj se je kaj podobnega že večkrat zgodilo. Nečaka gospoda Vulfrana nista kaj prida in bi najbrž podjetje prav kmalu uničila. Zato se Talouel že zdaj počasi pripravlja na bodoče čase. Vsak ukrep, ki ga stori lastnik hoče zvedeti, prav tako pa poskuša dognati, kaj namerava tovarnar v bodoče. Hoče se mu prikupiti s tem, da se zmeraj sili v njegovo bližino in da se dela, kakor bi vsako njegovo misel uganil. To je in nič drugega.«

Poslušalci so se začeli iznova smejati. Med tem je prišla teta Zenobija in pospravila krožnike z mize. Ta čas so molčali, ko je pa šla, so nadaljevali prejšnji pogovor.

Iznenada pa se je oglasil eden izmed njih:

»Kaj pa če se nepričakovano vrne izgubljeni sin gospoda Vulfrana?«

»Vsakdo bi si moral to želeli. Če ga pa ni, je najbrž že mrtev.«

»Vseeno. Toda slavohepnost, ki jo kaže Talouel, presega vse meje. Mogoče je tudi, da je on kriv spora med očetom in sinom.«

»Vsaj posredno utegne biti«, je dejal Mombleux. »Kakor sem slisal je on podžgal tovarnarija, naj prišli sina, da bi razdril svoj zakon in se vrnil. Sicer nam je pa težko o tem govoriti, kajti takrat, ko se je to zgodilo, nas vseh še ni bilo tu. Tudi tu je imel Talouel najbrž svoje prste vmes. Odstraniti je dal vse uradnike, ki so poznali njegovo vlogo

zila se je s kolesom okrog, da bi dobil delo. Doma se je pečal s popraviljem starih klobukov in tako se je skromno preživljal. Njegovo truplo je ležalo v vodi šest dni in je že močno razpadlo, ko ga je Sava naplavila. Pokojnik je bil po rodu iz Zabukovja pri Brežicah. Policija je uvedla preiskavo, da dožene, koga je mislil Paik v pismu, napisanem tik pred samomorom.

*** Planine so zahtevale novo žrtev.** 23 letni pasarski pomočnik Stane Dolhar iz Ljubljane se je odpravil na veliko soboto jutraj v planine. V njegovj družbi so bili njegovi nekoliko starejši brat visokošolec Stefan, dalje knjižgoveški pomočnik Ivan Masle, krojaški mojster Milan Drnovšek in bakrotiskar Mirko Pukl, vsi iz Ljubljane. Namenjeni so bili v Triglavsko gorovje. Na poti jih je zaje snežni vihar. Skupina je tavalja skozi vihar in iskala zavetja. Ze proti jutru je bilo, ko je Stane omahnil. V mrazu in viharju so mu omagale zadnje moči ter je izdihnil. Ekspedicija je truplo prenesla v dolino. Truplo preplejejo v Ljubljano.

*** Avtomobilska nesreča gasilcev.** Gasilska četa v Kamnici je dobila nov gasilski avto, ki so ga na veliki ponedeljek preizkusili gasilci. Za poskusno vožnjo se je prijavilo 8 gasilcev, ki so se odpeljali proti sosedni Selnici. Na povratku proti Kamnici pa je avto na ostrem ovinku zavozil z vso močjo v strmino, kar je bilo usodno. Na ovinku ga je prevelika brzina na mokri cesti spodnesla in avto je s prvim kolesom zadell v obcestni kamen, da se je pnevmatika razpočila, kar je avto pognalo na drugo stran ceste. Ponovni udarec je zakrivil, da so se razpočile vse tri pnevmatike. Avto je vrglo kakor pri eksploziji v zrak tako, da se je obrnil in pokopal vse gasilce pod seboj. Prizor je bil strašoten, ker se ponesrečenci niso mogli izkupati izpod vozila. Morali so priti ljudje ter jih rešiti. Štirje gasilci so dobili pri tem zelo nevarne poškodbe in so jih mariborski reševalci morali prepeljati v svojih avtomobilih v bolnišnico. Najbolj se je ponesrečil največji kamniški gasilec 31 letnj gostilničar Maks Šiker, ki ima zlomljeno nogo. Poškodovan so še 40letni železničar Hinko Žunko, ki je poškodovan na glavi in na desni roki, in 31 letnj delavec Franc Glazer, ki si je močno poškodoval obe roki. Škoda na avtomobilu je velika.

*** Smrt v plamenih gorečega hleva.** Pri posestniku Skrabotu na Zgornji Poškavi je nastal te dni požar, ki je uničil hišo in gospodarsko poslopje. Od raznih strani so prišli ljudje gasiti. Med požarom nihče ni pogrešal domače gospodinje in tudi potem, ko je bil ogenj že zadušen, ni v razburjenosti nihče opazil, da posestnice Ane Skrabotove ni nikjer. Ko so pa gasilci po požaru razkopavali ožgano slamo in zogljenelo tramovje, so nale teli na grozno najdbo. Med ostanki žarečih tramov so zagledali kup ožganega mesa ter z grozo ugotovili, da je to človeško truplo. Bili so to ostanki domače gospodinje, ki je zgorela na gorečem hlevu. Njen mož je bil v času požara odsoten. Nepojasnjeno je, kako je prišla na gospodarsko poslopje, ker niso našli nikjer lestve, po kateri bi bila splezala na podstrešje. Preiskava je dognala, da je žena izvršila samomor.

*** Srce in vranico ima na desni strani.** V bolnišnici v Koprivnici so operirali 39letno kmetico Milko Dragosavljevičevico iz Velikega Poganca in dognali, da ima srce in vranico na desni strani, slepč na levi. Vse njene notranje dele so s pomočjo rentgenskih žarkov fotografirali. Slike pošljejo kot veliko redkost zdravniški fakulteti v Zagreb.

*** Patrona je eksplodirala.** Ljudje na deželi so dostikrat zelo lahkomišelnj in ravnanju z orožjem in municijo. Te dni je prišla v ljubljansko bolnišnico 23 letna služkinja Marija Gradičeva iz Mirne peči, ki pa zda, služi v Tenetišču pri Litiiji. Domači hlapec Alojz Primc je našel neke staro potrono in jo vrgel na ogenj. Okrog ognja je imela prav tedaj opravka Gradičeva. Patrona se je razpočila ter raztrgala Gradičevi vso desnico.

*** Pojasnjena smrt.** Deklo Ano Bohlovo v Placanjih so našli nedavno mrtvo na pragu gospodarjevega hleva. Po legi trupla in po sledih v hlevu je kazalo na umor, zaradi česar je sodišče odredilo raztelesenje trupla. Komisija je ugotovila, da je bila pokojna alkoholistka in ji je otrpnilo srce.

*** Otrok je utonil v gnojni.** Bratca 13-letnj Negač Janez in dveletnj Francek, najemnikova sinova v Bukovcih, sta se igrala v odsotnosti staršev na dvorišču pred hišo, kjer je starejši pazil na mlajšega. Ko je utonil Janez v kuhinjo po kruh je Fran-

cek odšel za hlev, kjer je kakih 40 cm globoka gnojnična jama. Ker jama ni bila ograjena, je padel fantek v njo in utonil.

*** Obup rudarja - ženina.** Prebivalstvo v Bevkem mnogo govori o smrti 40-letnega rudarja Franceta Dolenca, ki si je vzel življenje tik pred poroko. Ko je bilo že vse pripravljeno, da bi se poročil z neko domačinko, je dobil nepodpisano grozilno pismo, da njegov zakon ne bo srečen in da utegne izgubiti tudi službo. Grožnje so ga silno potrle in v duševni zmedji si je vzel

*** Razrvani živci so ga pognali v smrt.** 47-letnega kočarja Matevža Tomaniča iz Bukovcev je doletela huda nesreča. Ženo, ki boleha za jetiko, je moral dati v ptujsko bolnišnico, med tem ko je moral svojega komaj štiri mesece starega otroka dati v rejo dobrih znancem Kristaničevim v Stojncih, kamor je dnevno tudi prinašal mleko za otroka. Moža, ki je bil od vojne dalje živčno bolan, je bolezen žene še bolj potrla. Nedavno je obiskal ženo v bolnišnici in ji pripovedoval, da si je kupil vrv, ki jo nujno potrebuje. Žena tem besedam ni pripisovala posebne važnosti, ker je pač mislila, da rabi vrv pri gospodarstvu. Ker ga naslednje jutro ni bilo h Kristaničevim, kamor bi moral po navadi prinesiti mleko za otroka, se je napotila gospodinja gledat na njegov dom v Bukovce. Prišedši do hiše je opazila skozi okno, da visi Tomanič ob peči na vrvi in da se s stopali dotika tal. Oblečen je bil le v spodnjo obleko, preko katere je imel predpasnik. Takoj je Kristaničeva poklicala na pomoč sosede, ki so vrv prerezali in ga skušali z umetnim dihanjem rešiti smrti. Ves trud pa je bil zaman.

*** Strelj na meji.** Naši obmejni stražniki so nedavno ponoči zasačili dva tihotapca. Josipa iz Jamnice in Franca od Sv. Pavla pri Preboldu, ko sta hotela prekoračiti našo mejo in pobegniti v Avstrijo. Na klice graničarjev se je Josip takoj ustavil, med tem ko je Franc pobegnil. Stražniki so uporabili orožje in oddali za njim sedem streliv. Tihotapca še niso našli.

*** Uboj pri Vranskem.** Na veliko soboto sta se vračala 30-letnj Jurij Lešnik, hlapec pri posestniku Ocvirku v Zahomcih pri Vranskem, in posestnikov sin Jože Ukman z Ločice pri Vranskem iz neke gostilne domov. Med potjo sta se spela, hlapec je udaril

v tej dobi. Da pa mu je sel splošno, da v tom in sinom imenitno v računu ne more nihče dvomiti. Saj je šele s tem sporom prišel do svoje velike moči.

»Toda takrat še ni mogel vedeti, ali ne bo prišel kdo drug na mesto gospoda Edmunda.

»Hm, vedel je, da ima oče sina zelo rad. Zato je bil tudi na brž presekal vseh vezi z njim in da ne bo takoj izbral koga drugega za svojega naslednika.

»Dobro. Kaj pa če bi bil prišel kdo, ki bi bil pametnejši od Talouela?«

»Tudi na to je računal. Vsekogdar, kdor se mu ni hotel pokoriti in kdor se je gospodu Vulfranu preveč približal, je dal spretno odstraniti. Kdor ni hotel, užititi niemu, je moral leteti. Saj smo pravkar doživeli nekaj podobnega. Na kočjaža Viljema se spomnite. Kakor sem slišal, se mu je zadnje čase nekaj upiral. Zda je letel.

»Kaj naj pa človek stori, da ne pride med njegove mlinske kamne?«

»Hm, je odvrnil Mombieux, najbolje je, da stoji ob strani in se za nič ne meni. Kajti boj z njim je preveč tvegan. Še nihče ni izšel iz njega kot zmagovalec.

V tem trenutku je stopila Rozalija k Perini in jo vprašala, ali ne bi hotela iti z njo po vasi. Kako bi bila mogla to obiti? Že davno je bila z večerjo pri kraju. Čeprav bi bila rada še nadalje poslušala, kaj bodo ti izkušeni moške povedali, vendar je vstala, da ne bi zbudila prevelike pozornosti. Saj bi jo utegnili uradniki opaziti in si misliti, da vohinj za Talouela. Upala je, da bodo tudi še druge dni kaj med seboj govorili in si je

mislila, da bo pač lahko nadomestila to, kar je morala danes zamuditi.

Večer je bil tih in tople. Ljudje so sedeli preu hšamj in se pogovarjali od vrat do vrat. Rozalija je hotela, da bi šla Perina kam datje z njo, morda v sosedno vas, toda Perina se je kmalu obrnila in ji rekla, da poide spat. Kajti bila je utrujena, čeprav sama ni vedela od česa.

Po vendi dolgo ni mogla zaspati. Preušla je o vsem, kar je bila na vrtu slišala in kar batji se je začela ravnatelja Talouela. Za svojo vohunko jo je hotel imeti, ona pa te vloge ni marala sprejeti. Kaj se mu je uprla? Kaj naj stori, da tudi ne ne bo spletkami tako odstranil, kakor jih je že toliko?

Naposled pa je le utrujena zaspala.

TRIDESETO POGAVJE

Izkušnje

Kadar je prišel gospod Vulfran jutraj v pisarno, je vselej najprej pregledal pisma, ki so prišla zanj. Prinesel mu jih je s pošte vratarjev sin in mu jih lepo razdelil. Pisma iz Francije je dal posebej, pisma iz inozemstva pa tudi. Nekoč je lahko vsa pisma sam prebral in narekoval odgovore zanje. Ko pa je oslepel, mu je domača pisma bral nečak ali Talouel. Kar je Vendit zbolel, mu je prebiral angleška pisma inženjer Fabry, nemška pa Mombieux.

Tisto jutro, po razburljivem pogovoru, ki ga je Perina na vrtu poslušala, so gospod Vulfran, Teodor, Kazimir in Talouel pregledovali dopise. Teodor, ki je odpiral tuja pisma je prebiral naslove in iznenada rekel:

»Tu je tudi neko pismo iz Dake, iz Dake.«

»Francosko?« je hitro vprašal gospod Vulfran.

»Ne, angleško.«

»In podpis?«

»Tega pa ni, mogoče prebrati. Feldes, Faldes ali Fildes je napisano. Prej je pa še neka beseda, ki je nečitljiva. Vse štiri strani so popisane in vaše ime je večkrat omenjeno. Ali naj izročim pismo gospodu Fabryju?«

»Ne, kar meni ga daj.«

Teodor in Talouel sta oba hkratu pogledala gospoda Vulfrana in umolknila. Moral je ganiti njuno presenečenje, ker se je iznenajla zdržnil.

»Na vašo mizo bom položil pismo,« je rekel Teodor, da bi prikril zadrego.

»Ne, kar meni ga daj.«

Kmalu so pregledali dopise. Talouel in Teodor sta hotela še malo počakati, da bi jima dal gospod Vulfran potrebna navodila za odgovore, toda tovarnar ju je odslovil in dal poklicati Perino.

Trenutek nato je bila že v pisarni.

Vzel je pismo iz žepa in ji ga izročil.

»Kakšno pismo je to?« je vprašal.

Vzela je pismo in ga hitro pogledala. Če bi bil tovarnar videl, bi bil moral opaziti, da je vzdrhtela.

»Angleško pismo iz Dake. Oddano je bilo 29. maja.«

»Podpis?«

Obrnila je list.

»Pater Fildes.«

»Ali si prepričana, da je tako napisano?«

»Da, seveda, pater Fildes je napisano.«

»Kaj na je v pismu?«

(Dake).

iz žepa nož in zabodel Lešnika dvakrat v vrat, pri cemer mu je prerezal žabo odvodnico, in enkrat v desno. Lešnika so prepehtali v celjsko bolnišnico, kjer je na velikonočno noč umrl.

Uboj na velikonočni ponedeljek. V neki gostilni na Oplotnici se je do dobrih kapljic razvnelo veselo razpoloženje, ki je bilo žalosten zaključek. Vinjeni fantje so se preizkusili z noži in na bojišču se je zgrudil z razparanim trebuhom 25-letni kolarski pomočnik Matija Leskovar, ki so ga pripeljali v mariborsko bolnišnico, kjer je izumrl.

Krvavi prazniki. Tudi letos ni šlo brez običajnih krvavih obračunavanj. Pri Mariji Brezju so se sporekli dupieski in brezijski tanje. Obležal je s skoro prerezanim vratom 24 letni delavec Tomaž Seletič iz Brezja. Le malo je manjkalo, da mu ni še neizsleden storilec presekali žile odvodnice. V Kaniži pri St. Iliu v Slov. goricah so vinjeni fantje napadli 39 letnega hlapca Friderika Mačka in ga s kolji in ročicami tako premikastili, da so ga morali prepeljati v mariborsko bolnišnico.

Tašča ga je napadla s sekiro. Nedavno pozno ponoči je preužitkarica Marija Doboviškova v Kranjčah pri St. Juriju ob južni železnici v prepiru napadla svojega zeta, 37letnega posestnika Antona Rozmana s sekiro in ga hudo poškodovala. V nevarnosti je tudi oko. Prepehtali so ga v celjsko bolnišnico.

Sleparstva s hranilno knjižico. V Ptuj sta se nedavno jutraj zglasila v Pichlerjevi agenturi moški in ženska in mu ponudila v nakup hranilno knjižico Sreske hranilnice v Konjicah, glasečo se na ime Novak Marija z vlogo 11.340 Din. G. Pichler je hranilno knjižico pridržal in obema naročil, naj se zglasita pozneje. Ko je knjižico natančneje pregledal, je opazil, da je končni znesek vloge ponarejen in da znaša dejanska vloga samo 1.340 Din. Ponarejalec je bil tako nespreten, da je pisal številke in besede z različnim črnkom in da se je potvorba na prvi pogled opazila. Policija je parček aretirala.

Divjaki v gostilni. Družba devetih brezposelnih je navadila v gostilno Vrhovčaka Jakoba v Pušcinah ter zahtevala vina. Gostilničar je menil, da ima opravka s pošteni ljudmi, zato jim je natočil več litrov vina. Ko pa je zahteval plačila, so se začeli neznanzi pretepati. Obmetavali so se s kozarci in steklenicami. Pobili so okna in razdejali stole in mize ter pretepli še gostilničarjevo ženo. V strahu so pobegnili domači in šli klicati sosede. Na telefonični poziv so prihiteli orožniki iz Ormoža in Središča ob Dravi. Ko so jih divjaki ugledali skozi okna, so v poslednjem trenutku popili vse vino, ki je bilo v gostilni in pobegnili v bližnje gozdove. Orožniki so oddali za njimi več strelav, ki pa menda niso zadeli. Podivjance so menda že izsledili.

Zivljenje za ljubezen. Dva fanta, 29 letni Janez Malovrh in Janez Rastresen, iz Planine, sta se vnela oba za isto dekle. Mladenci je bolj ugajal Rastresen. To je Malovrha bolelo in ga tako razpalilo, da je sklenil obračunati s tekmečem. Ko se je Rastresen na velik četrtak vračal z dekletom iz cerkve v Lučah proti domu, ga je Malovrh pričakal in izza grmovja nenadoma planil nadenj. Razjarjeni Malovrh je Rastresena dvakrat s kolom udaril po glavi, napadeni pa je v silobranu potegnil žepni nož in z njim sunil napadalka na desno stran nad bokom. Ta edini sunek je bil usoden. Malovrh je čez dve uri po dogodku v Osredkarjevi hiši umrl. Na kraj tega žalostnega dogodka se je takoj napotila orožniška patrula pod vodstvom komandirja postaje na Horjulu narednika Jakob Ritonja in podnarednika Viktorja Torkarja. Orožniki so Rastresena aretirali in po kratkem zaslišanju izročili sodišču.

Dvjaški nočni napad na hišo. Nedavno ponoči so se pojavili neznanzi pred hišo poštnega uradnika g. Deffa Mee na Hribu sv. Jožefa v Celju in jo začeli obmetavati s kamenjem. Ko so zdrobili skoro vse šipe

in poškodovali zid, so se napotili k hiši učitelja g. Base in s kamenjem močno poškodovali zamažni omet. Zatem so krenili po hribu v zavojino, kjer so položili neki protinato pa skozi ometenje k stanovanjskima hišama Westnove ravnice pod okolskam pokopanišcem in tudi tam s kamenjem zaurvali nekaj sip. Policija je zlikovcem na sledu.

Za vrečo moke. Kazenski senat v mariboru je obravnaval zanimiv primer, ko je odsejal zaporno kazen pomočnik namesto mojstra. To se je zgodilo v l. 1954. v Gor. na Radgoin, kjer bi moral nastopiti 10-letno zaporno kazen mlinar Josip Seruga, pa se je na mesto noga zglasil mlinarski pomočnik Josip Fekonja. Pred meseci pa je prišla vsa zadeva na dan in se je moral Fekonja zagovarjati pred sodiščem, ki ga je obsodilo na en mesec in 15 dni strogega zapora pogojno za dobo dveh let. Pri razpravi je obtoženi Fekonja dejal, da je dobil za to vrečo krušne moke.

V hlačnici vžil tisočak. Orožniki so aretirali 21 letnega mizarškega pomočnika Dominika Simoniča, ker je izmaknil posestnici Zofiji Penzlovi v Zgornjem Dupleku tisočak, ki si ga je vžil v hlačnico. Simoniča so izročili sodišču.

Dve žrtvi junakov noža. Te dni je osebnj avtomobil pripeljal v mariborsko bolnišnico iz Oplotnice 25letnega kolarskega pomočnika Martina Leskovarja, ki ga je napadla večja skupina fantov in ga z noži obdelala. Dobil je nevaren sunek v trebuh in je kmalu po prevozu v bolnišnico umrl. Druga žrtev je bil 39letni hlapec Friderik Maček iz Kaniže pri St. Iliu. Tudi njega je napadla več fantov, ki so ga zaprli v skedenj, ga okrilj čez glavo in ga tako obdelali s kolji, da mu je kmalu počila jebanja. Nezvestnega so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Vlom. Pri Kralju Ivanu v Kremencu pri Igu so neznanj vlomili v shrambo in odnesli razno obleko, zlatino, srebrnino in denarja v skupni vrednosti 7000 dinarjev. Za tatovi ni sledu.

Zlobna roka je zanela požar. Nedavno jutraj je začelo goreti v gospodarskem poslopju posestnika Jurija Bergleza v Oerečji vasi. Malo pred požarom sta se bila pojavila v kuhinji dva brezposelna, ki sta prenočevala na skednju in zahtevala od gospodinje zajtrk. Ker zajtrk še ni bil gotov, sta se neznanca napotila k sosedu, kjer sta vprašala, ali v vasi res tako pogosto gori. Med tem je že švignil ogenj iz skednja posestnika Bergleza. Oba neznanca sta jo urnih nog pobrisala čez polje. O tem so bili takoj obveščeni orožniki, ki so se napotili na zasledovanje. Poslopje je pogorelo do tal, z njim vred pa tudi mlatilnica, vetrni mlin in vse gospodarsko orodje. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Oerečje vasi, Hajdine in Ptuja. Imeli so zelo težavno delo, ker ni vode blizu.

Dve tatvini pojasnjeni. Neznani vlomilci so februarja vlomili pri posestniku Štrosu Alešu na Kokrici in ukradli iz veže čisto novo kolo, last Cuzka Stefana. Kmalu so vlomili še enkrat in Štrosu s podstrešja odnesli precej slanine. Zdaj se je ugotovilo, da so tatvino izvršili trije fantje iz Primskovega. Vse tri fante so orožniki aretirali in zaprli.

Kaznovan pohotnež. Mali senat v Mariboru je na tajni razpravi obsodil 21letnega V. A. iz Zagreba na tri mesece strogega zapora pogojno za dobo dveh let, ker je v Vučji vasi zlorabil neko osemletno dekle.

V Kamnici so izkopali truplo novorojenčka. Mariborski orožniki so dognali, da je bil na pokopališču v Kamnici izvršen v noči na 19. marca skriven pogreb, pri katerem ni bilo ne duhovnika ne pogrebcev. Zdaj so ta grob odkopali ter odkrili v jami truplo novorojenčka, zavito v papir in cunje in položeno v škatlo iz lepenke. Preiskava je dognala, da je povila otroka 16. marca neka 22 letna posestnikova hči. Pokopala pa je mrtvega mrtlička njena mati dva dni po rojstvu. Obe zatrujeta, da je otrok kmalu po porodu umrl zaradi slabosti, ne moreta pa povedati, zakaj sta ga pokopali skrivaj.

Aretacija roparja. Ob koncu marca sta okrog ponoči vdrta dva roparja v samotno hišo posestnika Sluge v Selah pri Sv. Križu. Z revolverjema v rokah sta prisilila 70-letnega gospodarja Matjo in njegovo sestro Pepo, da sta jima izročila denar v znesku 5.000 Din. Drugo jutro o ropu obveščeni svetokriški orožniki so takoj začeli zasledovanje. Obenem so opozorili na oba razbojnika tudi sosedne orožniške postaje. Prvega sumljivca našli te dni poišnjski orožniki v samotni dolinici Pasjeku med Savo pri Litvi in Zagorjem. Pri legitimiranju so ugotovili, da je neznanec Lipec Franc iz Radeč. Lipec se je zadnje tedne zadrževal v okolici Kuma, Sv. Križa in Polšnika. V Pasjeku se je seznanil s hčerko nekega posestnika, pri katerem je prebival več dni. Izdajal se je za poštnega, a brezposelnega delavca. Zato so mu tudi radi postregli. Orožniki so Lipeca aretirali in ga izročili v litjske sodne zapore, ker je po opisu zelo podoben enemu izmed roparjev pri Slugovih, dasi je sicer ta rop tajil. Nadaljnje preiskave so ugotovile, da je Lipec prav nevaren tiček. Doslej je bil gost sodnih zaporov že petnajstkrat. Pred ropom pri Slugovih se je klatil okrog Sv. Križa in izvršil več vlovov po Moravški gori in sosednih krajih. Zlikovca so iz Litije odpravili v zapore ljubljanskega sodišča.

Oproda največjega ameriškega razbojnika je zaprt v Zagrebu. Al Capone je bil kralj ameriških tolovajev in se je njegova zločina slava raznesla po vsem svetu, ko so vsi listi na dolgo in široko pisali o njegovih resničnih in izmišljenih zločinih. Kralj tolovajev je dolgo kljuboval oblastvom, ker je imel za seboj dobro organizirano tolpo. Vse to je znano, ni pa bilo znano, da je bil med njegovimi oprodam tudi jugoslovanski rojak. Ta je zdaj zagrebški policiji sam opisal svoje nekdanje zveze s kraljem ameriških razbojnikov. V neki vasi pri Petrinji je bil nedavno izvršen vlom v cerkev in je vlomilec odnesel tri kelhe, katere je skušal prodati nekemu zagrebškemu zobotehniku. Policija je našla dva kelha in naposled tudi samega vlomilca. To je Josip Kozarić, ki so ga pred meseci izgnali iz Amerike. Mož je policijskemu osebu pripovedoval, da je bil dve leti oproda in stražnik kralja ameriškega podzemlja in da je potem sam na svojo roko po njegovih zgledih vršil vlome, za kar je bil obsojen na sedem let. Ko je kazen prestal, so ga iz Amerike izgnali. Kozarić je prišel v Ameriko s svojimi starši še kot otrok in ima za seboj burno preteklost.

Petletni otrok je zažgal domačijo. Pred zadnjo nedeljo zvečer je nastal ogenj v šupi posestnika Stražarja v Zapodju nad Kresnicami. Požar je prešel na hišo, hlev in svinjak ter vse upepelil. Žrtev ognja so postali tudi vsa hišna oprava, gospodarsko orodje, sadni mlin, stiskalnica, zaloga sena in mnogo živin. Zgorelo je tudi nekaj živine in kokoši, med njimi tudi švicarska koza soseda Kokaljeve, ki jo je imela pri Stražarjevih v reji. V času požara je pihal močan veter, zaradi česar je obstojala nevarnost za vse vas in je le zasluga požrtvovalnih gasilcev iz Kresnic, Ribč in Hotiča, da se je požar omejil. Prvotne govorice, da je požar zanel neki postopač, so se izkazale za neresnične. Ogenj je zanel 5letni sinko soseda Vajsa Tonček. Otrok se je igral s škatlo vžigalic in vtaknil gorečo vžigalico v slamnato streho Stražarjeve šupe, segajočo do tal. Velika nesreča, ki jo je zakrivila otroška nevednost, je pač ponoven opomin staršem, naj vžigalice skrivajo pred otroci.

PREVIDNOST.

A: »Danes sem bil pri zdravniku in mi potožil, da sem postal tako pozabljiv.«

B: »No, in kaj ti je svetoval?«

A: »Zahteval je plačilo naprej.«

SVEŽA JAJCA

A: »Ali boste imeli za praznike dovolj svežih jajc?«

B: »Seveda jih bo dovolj, saj smo se založili s svežimi jajci za pol leta.«

* **Vlomilec okradel vlomilca.** Pretekle dni so orožniki v Studencih aretirali zloglasnega vlomilca Praha, ki si je za ukradeni denar kupil konja in voz in oboje pustil v varstvu posestnice Ane Faktorjeve. Nedavno noč pa je v njen hlev vlomil Prahov vlomilski pajdaš in konja in voz ukradel. Tatu so kmalu prijeli.

* **Svaka je ubil z motiko.** V mariborski bolnišnici je odrešila smrt 36 letnega posestnika Ivana Polančiča iz Žikarc pri Sv. Barbari v Slov. goricah nadaljnega trpljenja. Polančič je postal žrtev domačega prepira, ki se je pred nekaj dnevi razvil med njim in njegovim svakom. Oba sta se spopadla, pri tem pa je svak zagrabil motiko ter z ušesom tresel Polančiča z vso silo po glavi. Pod silnim udarcem je počila lobanja. Polančič se je zgrudil nezavesten in se tudi v bolnišnici ves čas ni zavedel.

* **200.000 nežigosanih vžigalnikov so uničili.** V beograjski livnici »Merkurja« so uničili 200.000 nežigosanih vžigalnikov, zaplenjenih po vsej državi. Njihovi lastniki so bili občutno kaznovani. Vžigalnike so raztopili v pričo uradne komisije. Med vžigalniki je bilo tudi več srebrnih in posrebrjenih.

* **Sodba zaradi ponarejanja listin in prevare.** Proeti L. 1904 sta bivši banovinski uradnik France in njegova žena Marija iz Ljubljane iskala preko posredovalne pisarne večje posojilo zaradi prevzema neke gostilne na Tržaški cesti. Za jamstvo sta ponujala zastavno pravico na zemljišču upokojenega orožnika Valentina. Ker pa Valentin ni kazal pripravljenosti, da bi pomagal, sta nagovorila nekega čevljarkega pomočnika, da se je pri notanju izdal za Valentina, kar sta oba zakonca kot priči potrdila. Čevljarški pomočnik je nato podpisal zastavno listino in predlog za zaznamko vrstnega reda z Valentinovim imenom, notar pa je na njih zahtevo oba podpisala overil kot pristna. Še istega dne je čevljar potvoril tudi Valentinov podpis na bilanco-menici. Vse to je storil za nagrado 20 Din, za star klobuk in nekaj kozarcev vina. Ob juliju sta zakonca France in Marija uporabila te lažne listine z velikim uspehom: posredovalec jima je v imenu in na škodo Krajca Alojzija odšel posojilo v znesku 24 tisoč dinarjev za protivrednost 38.000 Din, ki je iz lažnih listin izhajala. Vse tri sokrivce je državno tožilstvo obtožilo zločinstva ponarejanja javnih listin, oba zakonca pa tudi prevare. Mali kazenski senat v Ljubljani je obsodil Franceta na 5 mesecev, čevljarja pa na 1 mesec 20 dni strogega zaporu, oba pogojno, ker je sodišče upoštevalo neoporečnost obtožencev. Mariji se sodba še ni izrekla, ker leži bolna v Novem Sadu.

* **Brezposelnega tovariša je okradel.** V Celju je bil aretiran brezposelnj kamnoseški pomočnik Rudolf Sket s Ponikve, ker je v januarju ukradel brezposelnemu delavcu, s katerim je prenočeval na nekem kozolcu v Ljubljani, usnjato suknjo, volnen jopič in nove čevlje. Sket je ukradene predmete prodal.

* **Očeta ubil in zažgal.** V Dobanovcih v zemunskem srežu se je v hiši kmeta Ljubanovića odigrala strašna žaloigra. Na posestvu je gospodaril 65letni Sava Ljubanović, njegov sin Vladimir pa je zahteval od očeta, naj mu prepusti posestvo. Starec tega ni hotel storiti, češ da sin ni pri pravi pameti. Med očetom in sinom so bili večkrat hudi prepiri in nekaikrat je prišlo tudi že do pretepa. Oni dan pa je Vladimir svojega očeta med preprirom ubil s sekiro, potem pa truplo zavlekel na dvorišče. Na dvorišče je spravil tudi slaminco in truplo zažgal.

* **Dvojni umor.** V Liki je bil 9. t. m. izvršen dvojni umor. Predsednik razpuščenega četniškega združenja Steva Pejnović je prišel popoldne omenjenega dne v Smiljane blizu Gospića. Tam se je sestal z nekim Markom Uzelcem. Po kratkem razgovoru je Pejnović potegnil revolver, ga nasvatil Uzelcu na glavo in trikrat sprožil. Uzelac se je zgrudil na tla. Nemudno so ga prenešli v bolnišnico v Gospiću, kjer pa je kmalu izdihnil. Kako je prišlo do uboja, še ni čisto pojasnjeno. Baje je Pejnović vprašal Uzelca: »Mar-

ko, zakaj ne bi bil tudi ti to, kar sem jaz?« »Nikoli!« je odvrnil Uzelac, Pejnović pa je potegnil revolver in Uzelca ustrelil. Od kroglice, ki je prodrla Uzelcu skozi prsa, je bil nevarno ranjen tudi Luka Tomljenović, ki se zdravi sedaj v bolnišnici. Pejnović je po uboju pobegnil iz Smiljanov v bližnjo vas Trnovac. Tam je blizu cerkve srečal mačkovskega narodnega poslanca Karla Brkljačiča. Ustavil ga je in mu povedal, kaj se je zgodilo v Smiljanah. Tudi med njima je prišlo do prepira, ki se je končal s tem, da je

Franc Goričan:

Peš po Franciji pred 40 leti

Nadaljevanje.

Vsak dan po končanem delu si je vsak delavec natrgal trave ali kakšne druge zelenjave in napolnil kakšno torbo ali vrečko. Strašno rad bi bil dognal, za kaj imajo travo. Za kozo bi je bilo premalo, na kaj drugega se pa spomnil nisem. Potem sem le vprašal. Vsak je rekel: doma kunce. Delavec, ki mi je napravil mrežo, Mazele po imenu, me je povabil, naj ga obiščem v nedeljo popoldne. Prišel sem k njemu in žena mi je postregla z zajcem, pripravljenim na tri načine. Izvrstno mi je dišalo. Prinesla mi je tudi vina in menila, da ga ima za vse leto dosti. Razložila mi je zakaj. Imel je tam stanovanje brezplačno, da je pazil na vinograd posestniku. Čez teden je hodil na delo, čez nedelje pa v vinograd in tam kaj malega delal. Zato je imel brezplačno stanovanje, rožje od trsa za kurjavo in paberkovanje (smel je potrgati vse ostalo grozdje). Iz tega si je napravil vina, a iz tropin do 400 litrov kisa.

Zivel sem zelo slabo. Hodil sem jest v kuhinjo za siromake. Bili sta dve. Prva za boljše ljudi, druga pa za siromake in berače. Čez ves teden nisem imel tople hrane. Dnevno sem pojedel en kilogram kruha, popil en liter vina; tudi sočivja sem imel in včasih za približek košček slanine.

Vsi delavci so kadili cigarete. Že kot študentek sem rad kadil. Pozneje sem se zelo boril proti tej razvadi. Včasih se mi je posrečilo zdržati se kajenja po kakšnih 14 dni, pa sem skušnjava zmerom spet podlegel in začel kaditi. Tudi tu sem od časa do časa kupil duhana za nekaj soldov. Ta duhan pa je bil že na pogled slab, neokusen in se je sproti natehital stranki. Nekega večera, ko sem prišel utrujen z dela, sem se spomnil, da sem v neki knjigi Tolstega čital približno tole: »Mladenci v slabih razmerah hoče na vsak način doseči boljši socialni položaj in strastno puši. Ta strast je bolj škodljiva kakor koristna, zato nepotrebna. Rad bi se odvadil, pa se ne more. Kako naj tak človek, ki nima niti toliko trdne volje, da bi dosegel tisto, kar je samo od njega odvisno, dosegel boljši položaj v življenju, kar je pretežno odvisno od drugih?« Mislil sem si: »To se pa prav mene tiče.« Vrgel sem zavitek duhana skozi okno in nisem kadil več kakor dvajset let. Mladini sem prigovarjal naj pusti kajenje. Cigareta, to je v papir zavit vražji plevel. Na eni strani je ogenj, na drugem koncu pa norec, ki vleče. Ob koncu volne sem spet začel kaditi. Nekaj so krive čehele, nekaj pa brat, ki je pošiljal domov škafle egiptovskih cigaret, nekaj pa domneva, da je starejši moški brez vsake razvade in napake pust in dolgočasen. (Sledi nadaljevanje).

Po enem mesecu sem prosil gospodarja, naj mi zviša plačo, ker le preveč stradam. On pa mi je rekel: »Le potrpite, vam bo pa pozneje enkrat zato bolje šlo. Tudi jaz, ko sem začel, sem trpel veliko pomanjkanje.« »Kaj mi to pomaga.« sem mu odgovoril »saj bom že prej pronašel, preden bom dosegel boljše razmere.« Zvišal mi je za 10 frankov mesečno in sem imel torej 70 frankov.

Gospodarski predelavec me je pogosto porinil k delu, ki me ni zanimalo; tja me pa ni postavil, kamor sem si želel. Nisem

Pejnović dvakrat ustrelil Brkljačiča v glavo. Brkljačič se je brez besede zgrudil in je bil v trenutku mrtev. Pejnović je nato šel v Brušane in se tam prijavil na orožniški postaji. Pokojni poslanec Karl Brkljačič je bil eden izmed prvakov Hrvatske seljaške stranke v Liki. Stel je 73 let ter je bil večkrat narodni poslanec. Pri zadnjih volitvah je bil izvoljen na listi dr. Mačka. V Liki je bil priljubljen, zaradi česar je izzvala njegova smrt splošno žalovanje. Oblastva so uvedla strogo preiskavo proti zločincu.

se mu imel s čim prikupiti. Enkrat sem gospodarja prosil, naj mu da nalog, da me pošli tam, kjer je zame važnejše in poučnejše, on mi je pa odgovoril, da tega ne more. Pri tolikih ljudeh na upravniku vsak večer le navodila, kaj se mora drugi dan delati. Delavcu pa lahko on odkaže delo, kakršno hoče. Nekaj časa se mi je zdelo zanimivo voziti s konji, saj so tam drugače ni vozovi in drugačna konjska oprema kakor pri nas. Vozovi so vsi na dve kolesi, ki sta visoki dva metra. Konji so upreženi drug pred drugim. Na voz so mi naložili 40 ali še več hektolitrov vina in vpregli tri do pet konj, ki so stali drug pred drugim. Ceste so zelo lepe, brez gramoza in gramoznih kupov. Že tedaj so bile valjane s težkim parnim valjarjem. Zelo mi je bilo hudo, da sem moral zaradi nekaj sto golinarjev, ki jih nisem imel, opravljati vsa hlapčevska dela, ki sem jih že tako znal; prišel pa sem vendar zaradi tega, da bi se tam česa naučil. Premišljal sem, kaj naj ukrenem, da si izboljšam položaj. Odločil sem se pisati svojemu ravnatelju kmetijske šole g. Machu v San Micheleju. Žrtvoval sem 15 santimov za poštno znamko, čeprav sem bil prepričan, da ne bom dobil odgovora. Kratko sem opisal svoj položaj in ga prosil, naj me priporoča, da dobim kakšno štipendijo. Pisal sem, da bi rad šel v višjo vinarsko šolo v Montpellierju in da bi se tam še praktično lahko učil, kar me zanima.

Poštno obratno sem dobil zelo ljubeznivo pismo, da on dobro razume moj položaj in da se bo takoj in zelo odločno zavzel za me. Najprej da se bo obrnil na ministrstvo, in če tam ne uspe, na štajerski deželni odbor. Nekje, mi je pisal, bova gotovo nekaj dobila. Pa ni bilo nič ne pri enem ne pri drugem. Pri štajerskem deželnem odboru je dobil v roke mojo prošnjo Ivan Balon, deželni vinarski komisar. Ker je deželni odbor prošnjo za štipendijo odklonil, jo je izročil Balon dr. Kaisersfeldu, ravnatelju Štajerske hranilnice v Gradcu.

Meseca februarja smo cepili ameriške korenjake na licu mesta. Kakih osem dni sem se kleče plazil po zemlji in cepil. Začelo me je že ščipati v kolenih, pa sem si mislil: bo že minilo. Nekega jutra nisem mogel vstati. Po kolenih me je začelo strašno trgati in me je neznansko bolelo. Ker ni bilo nikogar blizu, sem ležal ves dan in čakal, da se vrne sosed, ki je stanoval nasproti mene, a ga še nisem nikdar videl. Jaz sem šel vsak dan zgodaj od doma, ko je še on spal, kadar je pa prišel domov, sem pa jaz že spal.

Nekako po polnoči sem zaslišal korake in ga poklical. Prosil sem ga, da mi preškrbi dopisnico in jo drugo jutro odda, ker je zelo važno. To mi je rad ustregel. Pisal sem gospodarju, da sem zbolel in da si ne morem pomagati. Že popoldne je prišel k meni gospodar sam. Ko je prisopihal do mene, je rekel: »Vi pa stanujete na svislih kakor kure.« Prvo me je vprašal, ali imam kaj denarja. »Imam še nekaj.« sem mu odgovoril. Dal mi je zlatnik za 20 frankov. Prosil sem ga, naj me spravi v bolnišnico.

(Nadaljevanje sledi.)

POPOTNIKOVA TORBA

Uspeh kmečke samopomoči v Konjicah

Konjice, v aprilu.

Na nedavnem sejmu v Konjicah so se kmetje iz vsega sreza složno držali cen, ki jih je določila sejska komisija, določena od Kmetijske družbe. V komisiji so bili odlični kmetje iz vseh občin v srezu. Tujih kupcev je bilo malo. Sploh se je zelo malo živine prodalo. Dosegle so se ugodne cene: za teletce 3.50, za krave 3 in za teleta 5.50 Din kilogram žive teže. Čeprav je sila velika, so se kmetje držali navodil, ki jih je podružnica Kmetijske družbe dajala pismeno in ustno po svojih članih. Točno opokdne so odgnali kmetje živino domov.

Tudi to pot se je pokazalo, kako potrebna je našemu kmetu Kmetijska družba. Zato se ji kmetje z veseljem priključujejo.

Velik požar na Murskem polju

Križevci pri Ljutomeru, aprila.

V začetnem času so požari v naši okolici zelo pogosti. Ni še dolgo kar je bil požar v Kupečincih, že je spet gorelo, in sicer je ogenj na Grlavi upepelil tri gospodarska poslopja in eno hišo. Goreti je začel pri posestniku Horvatu na Grlavi kup siame, odkoder se je ogenj razširil na gospodarsko poslopje in na hišo. Zgorelo je vse do tal z vozovi, oodjem, sedmimi kravami in 6 svinjami vred. Poškodovan pa je tudi pes. Ljudje sami so se komaj rešili. Gasilci niso mogli požara pogasiti, ker je bilo vse iz lesa in čisto suho. Zraven pa je pihal še veter. Škoda znaša okrog 100.000 Din, a zavarovalnina je neznatna.

Ko je pri Horvatovi gorelo, so iskre zažgale še s slamo krito poslopje Mihaela Mariniča, ki mu je zgorelo ostreže hiše z vsjo slamo in senom, poleg tega pa še nekaj orodja. Zgradba je bila zavarovana za 21.000, škoda pa znaša 60.000 Din. Gasilci so obvarovali, da ni prišel ogenj v hišo. Poleg tega pa trpi ta posestnik občutno škodo v svojem sadovnjaku, ki ga je velik del uničen od vročine.

S tega poslopja je prešel požar še na Štamparjevo gospodarsko poslopje, ki je bilo delno krito s slamo, ter uničil streho. Zgorelo je tudi mnogo sena in slame in nekaj orodja. Štampar je bil zavarovan za 15.000, trpi pa škode za 50.000 Din.

Pri vseh, ki so od požara hudo prizadeti, posebno Horvatovi, so imeli za mnogo premalo zavarovana svoja poslopja, kar boji vsem v svarilo. Kdo je zanetil pri Horvatu požar, še ni znano. Najbrž gre za hudobno roko. Razširjenje požara je zakrivil veter, ki je pihal v tak smeri, da ni zanetil bližnje Horvatove hiše, ki je tudi s slamo krita, pač pa Mariničevo poslopje, ki je oddaljeno kakih 200 m od Horvata. Pri tem velikem požaru je sodelovalo nad 10 sosednjih brigad, ki so kljubovale naglo se razširajočemu ognju, da ni zgorelo še več poslopij.

Malonedeljsko pismo

Lala Nedelja, aprila.

Stara pregovora »Fasnenka na trati, vžujen na peči« in »Kaka cvetnica (cvetna nedelja), taka vžunenica« sta se letos uveljavila. Po krasnem vremenu na veliko soboto dopoldne je popoldne nenadno nastopil vremenski preobrat z dežjem.

Pri vstajenju se je letos zelo pogrešalo sodelovanje sokolske godbe, ki je prej vsako leto prav lepo igrala in povzdigovala cerkveno svečanost. Čudimo se, da so se godbeniki tako ustrašili malo slabšega vremena.

Pri velikonočnem streljanju se je še zmerom zgodilo neštevilno nesreč, ki bi lahko bile v svarilo fantom, naj to nesrečno razvado opuste in denar, ki se izda za ropot in dim, raje porabijo za druge potrebnejše reči. »Kdor ne uboga, ga tepe nadloga«, pravi pregovor. Kljub vsem svarilom je fant Jože Rakuš nabijal in streljal tako neprevidno, da

mu je skoro razjelo roko in so ga morali takoj prepeljati v truško bolnišnico.

Hudi so časi, a slabo vreme je praznično razpoloženje še bolj kvarilo. Narava je vsa v zelenju in cvetju, a temni so pogledi podeželskega ljudstva v bodočnost, saj se še nikjer nič ne jasni.

NAŠI NA TUJEM

Novice iz naših ameriških kolonij

Cleveland, marca.

Zlato poroko sta obhajala nedavno v naselbinu St. Joseph Vaneyju zakonca Svanova, ki ju je poročil pred 50 leti v Brockwayu slovenski duhovnik, zdaj že pokojni Vincenc Siferer. Mož Jaka Svan se je rodil v Spodnji Gorah pri Bledu, njegova žena, rojena Torkerjeva, pa v Grabčah pri Bledu.

Josip Pečavar v kraju Elyju dobil 2.000 dolarjev odškodnine za poškodbo pri delu iz leta 1930. Mož je na eno oko oslepel.

V kraju Breezy Hillu si je končal življenje Anton Jeler, star 57 let, doma iz Brez, pri Brežicah.

V Clevelandu je avtomobil do smrti povozil Slovenca Janeza Lovka. Sofiral je njegov svak Midget. Z njima se je peljala tudi zadnjega žena, ki sicer ni bila takoj mrtva, pač pa tako hudo poškodovana, da je čez nekaj dni v bolnici izdihnila.

Strašna nesreča se je pripetila v Alquipu. Na reki je popravil svoj čoln Anton Selan, star 18 let. Kar se je utrgala nad njim ogromna plast zemlje. Selana je s čolnom vred potegnili na dno reke, da so njegovo truplo dolgo zaman iskali.

V Rock Springsu se je smrtno ponesrečil Janez Spes, star 53 let, doma iz okolice Opatije, njegov tovariš Janez Vilfan, doma iz Skofje Loke, je bil pa hudo poškodovan.

V Clevelandu sta umrla Miha Tomšič, star 82 let, doma iz Jame, župnija Žužemberk, in Ignac Jerele, star 58 let, doma iz Stare vasi pri Škocjanu.

Smrt vestfalskega rojaka

Osterfeld, aprila

Po dolgi mučni bolezni nas je nedavno zapustil soustanovitelj in zvesti član našega društva g. Ivan Zore. Bil je vdovec in je šel 70 let. Po rodu je bil iz Sv. Križa pri Litiji. Pokojnik je bil velik prijatelj domače pesmi in domače govorce, čeprav je živel že 36 let na Vestfalskem. Zelo rad jebral »Domovino«, na katero je bil stalno naročen. Za njim žalujeta dve odrasli hčeri.

Kako priljubljen je bil, sta pokazala veliki obisk ob mirtvaškem odru in nepričakovana velika udeležba rojakov in domačinov iz Osterfelda in od bližnjih krajev na zadnji poti. Veliko število vencev je pokrilo njegov grob. Predsednik Jugoslovenskega podpornega društva g. Jakob Steh se je pri odprtem grobu poslovil od pokojnika in mu položil lep druž. venec na grob. Bodi rajnkemu lahka tuja zemlja, hudo prizadetim svojcem pa naše iskreno sožale.

Omenjamo, da so dobili svojci rankega od Osrednje zveze jugoslovenskih narodnih delavskih društev na Nemškem takoj izplačano pogrebno podporo v znesku 75 mark. V imenu žalujočih hčera najlepša hvala zveznemu predsedniku g. Bolji za njegov trud!

BANKA BARUCH

odpremi denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu Vsi vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5067, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

56

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Makaroni. Makarone prav na kratko zlo-mi in skuhaj. Kuhane polij z mrzlo vodo in ocedi. Na olju poduši pest poparjenih sesekljanih gob. Potresi na gobe žlico moke, malo prepraži in zalij z govejo juho. Stresi zraven makarone, četrt kile kuhane sesekljane gnjati ali ostanke pečenke ali pa vsakega malo, tri žlice paradižnikove mezge in pest naribanega sira. Ko vse skupaj malo povre, je jed gotova. Stresi jo v skledo in posuj še z naribanim sirom. Daš kot samostojno jed s solato na mizo.

Riba s kislim zeljem. Kislo zelje, če je zelo kislo, ga prevri in vodo ocedi. Kozo dobro pomaži z mastjo ali pa sirovim maslom. Naloži v kozo za prst na debelo zelja, po zelju pa očiščeno kuhano ribo, spet zelje, ribo, zelje. Po vrhu potresi zelje z drobtinami in drobtine polij z raztopljeno mastjo, nato peci tri četrt ure v pečici. Daš kot samostojno jed na mizo.

Telečji golaž. Zreži pol kile telečjega mesa na drobne kose. V kozo razbeli žlico masti in na mast stresi eno prav drobno sesekljano čebulo, dodaj žlico paradižnikove mezge (ali pa presne paradižnike) in malo vode. Čebula naj se duši in razkuha. Ko čebula porumeni, stresi zraven meso, malo sladke paprike in osoli. Pokrito duši, da postane meso mehko, a razkuhati se ne sme. Po potrebi prilij še vode. Ko je meso mehko, primešaj žlico kisle smetane ter daj s cmoki na mizo.

Vložek za govejo juho. Mešaj dve jajci, pšenični zdrob in malo soli, da dobiš tako gosto testo kakor za palačinke. V plitvi ponvi razbeli mast, zlij noter testo in speci. Ko testo porumeni po eni strani, obrni, da se zapeče še po drugi. Pečeno palačinko zvrni na krožnik, jo polij z mrzlo govejo juho in nusti pol ure stati, da se dobro juhe napije. Po potrebi prilij še juhe, ker mora biti palačinka skozi in skozi namočena. Nato palačinko zreži na drobne kose, stresi v skledo, nalij vrele goveje juhe in daj hitro na mizo.

ZANIMIVOSTI

× **Italijanska vojna z Abešinci** stane že sedem milijard lir. Po službenih podatkih so doslej znašali stroški Italije za vojno z Abešinci 7120 milijonov lir.

× **Hauptmannova oporoka izpolnjena.** Pred dnevi je bil usmrčen ugrabitelj Lindberghovega otroka Bruno Rihard Hauptmann. Zdal so v new-yorskem krematoriju njegovo truplo upepelili, kakor je sam želel v svoji oporoki. Prevoz njegovih zemskih ostankov iz Trentona v Newyork se je izvršil tibo, da so vedela zanj samo obdobja. Kako silno je razgibala Hauptmannova usoda ameriško javnost, je razvidno tudi iz neprijetnih posledic, ki jih je imel proces za njegovega zagovornika dr. Reillyja. Ta advokat je moral te dni svojo pisarno zapreti, ker nihče več ni hodil k njemu. Zanimivo je tudi, da je Hauptmann v oporoki izrazil željo, naj odpeljejo njegov pepel v njegov rojstni kraj v Nemčijo in ga tam potresejo po polju. Tudi tej njegovi zadnji želji bo ustreženo.

× **Mož, ki ne prenese poljuba.** Neka mlada gospa v Parizu je zahtevala ločitev zakona zaradi poljubovanja. Njen zakon se je zdel na zunaj zelo srečen, v resnici pa ni bil. V tožbi trdi gospa, da iskreno in globoko ljubi svojega moža, ki ima samo eno napako, da namreč žene nikoli ne poljubi in da se tudi sam ne pusti poljubiti. Baje že od mladih nog ni trpel poljuba in bežal je pred svojo materjo, ker ga je hotela poljubiti. Njegova mati se je morala naposled s tem sprijazniti. Ko se je seznanil s svojo sedanjo ženo, se je kmalu zaljubil vanjo, toda takoj ji je povedal, da je čudak z nepremagljivim odporom proti poljubu. Nevesta je pa upala, da bo to prešlo. Toda njeno upanje je bilo zaman. Dve leti sta živela v zakonu in niko-

Velikonočni pozdravi. Ko je bila velikonočna številka »Domovine« že dotiskana, smo prečeli še nekaj velikonočnih pozdravov naših fantov vojakov in rojakov, zaposlenih izven mej ožje domovine. Zdaj po prazniških seveda teh pozdravov ne moremo več objaviti.

Kako se odstranjujejo kurja očesa in omehčajo žulji?

Mnenje dr. L. CATRINA



Mala koničasta korenina kurjega očesa pritiska na občutljive živce ter Vam tako povzroča grozne bolečine. Zaman trčite čas, ko režete z britvijo vrh kurjega očesa, ali pa ga žgnete z ostrimi tekočinami in oblagate z ublažujočimi obkladki. Rezanje kurjega očesa je vedno nevarno. Vedno ste v nevarnosti zastrupljenja krvi in celo tetanusa. Da se za vedno rešite neznosnih kurjih očes, pomoičite noge v vročo vodo, v kateri ste raztopili toliko Saltrat Rodella, da je dobila videz mleka. Ta zdravilna kisikova voda razkroja lojate in mastne snovi ter omehča trde in žuljave plasti kože. Ta kopel omehča kurja očesa v toliki meri, da jih lahko takoj in brez bolečin odstranite s prsti s korenino vred. Žulje pa ostružite s topim delom noža. Saltratova kopel odpravlja vse bolečine in boleča vnetja nog. Kurja očesa prenehajo zbadati, brazgotine pa zacelijo. Saltrat Rodell je sredstvo, ki poživlja obtok krvi, krepi sklepe in vrača zdravje bolnim nogam. Saltrat Rodell se prodaja v vseh apotekah, drogerijah in parfumerijah.

BREZPLAČNO. Na podlagi posebnega dogovora z izdelovalci lahko sedaj vsak čitatelj tega lista dobi brezplačno zadostno količino Saltrat Rodella. Pišite še danes. Ne pošiljajte denarja. Naslov: M. Neumann, service 22-E Zagreb, Boškovičeva ul. 44.

Za smeh in kratek čas

MESEC IN SOLNCE



Mica: »Ali se ti ne zdi, da je mesec koristnejši od solnca?«

Boltežar: »Zakaj?«

Mica: »Zato, ker svetj ponoči, ko je temno...«

PRED KOVAČNICO

Sinko (ki gre z mamico mimo kovačnice in vidi, kako mojster pribija konju podkvo na kopito): »Ali je konj zdaj narejen?«

Mati: »Narejen? Kako misliš?«

Sinko: »Seveda je narejen, ker mu pravkar pribijajo žeblje na zadnjo nogo.«

MALI OGLASI

VSE DENARNE ZADEVE

terjatve v hranilnih knjižicah vseh denarnih zavodov, vrednostne papirje (Vojno škodo) nakup in prodaja. Izvede razne kompenzacije, plačila dolgov pri denarnih zavodih s hranilnimi knjižicami in z gotovino. Izposluje in vnovči vse hranilne knjižice takoj v gotovini in hranilne knjižice na varno vknjižbo na mesečno odplačevanje v gotovini v polnem znesku in jamstvu. Vlagatelji in dolžniki obrnite se v gornjih zadevah na spodnji naslov. Zanesljive nasvete glede nakupa, prodaje in naložbe kapitala Vam daje brezplačno in jamči za strogo solidno izvedbo v vseh poslih Alojzij Planinšek, bančna poslov. pisarna, Ljubljana, Beethovnova ulica števil. 14 - II., telefon 35-10.

PRODAM MLIN

na 1 par sorznjih kamnov na stalni vodi. Redi se lahko dve kravi. Pri mlinu je tudi gozd. Poslopje je prostorno in v dobrem stanju, pol ure od železniške postaje. Cena 35.000 Din. Polovico vsote se lahko odplačuje na obroke. Naslov Jože Vodšek. Dolenje pri Zidanem mostu.

KDOR POŠLJE 10 DIN V ZNAMKAH

dobi poštne prosto lepo »Patent« toaletno ogledalo s stojalom, katero je izdelano z vložkom za sliko ali fotografijo. D. Stucin, tovarna ogledal, Maribor.

LABIM

Sodobni človek živi v prilikah skrajnega živčnega napoda: depresija, nespečnost, predčasna oslabitev, živčna izmučenost, — vidite, na čem trpe danes mnogi. Med tem je znanstveno ugotovljeno, da regulira ekstrakt iz žleze močne in zdrave živali (»Kalefluid«), ko preide v organizem, izločevalno delovanje vseh žlez, krepi organizem in uravnoveša živčni sistem tako, da postane človek zopet močan in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. — Brezplačno detaljno literaturo zahtevajte: Beograd, Njegoševa 5. — Miloš Marković »Kalefluid« se dobiva v lekarnah in drogerijah. — S. br. 10537-33

V LJUBLJANSKI GOSTILNI



Gostu Boltežarju Potrpinu je zrasla brada od dolgega čakanja na natakario.

NERODNICA

Gospa: »Zakaj pa takoj ne pridete, Urša, kadar kličem?«

Služkinja: »Nisem vas slišala.«

Gospa: »Trikrat sem vas klicala.«

Služkinja: »To pa že ni res! Samo dvakrat ste me!«

SKROMNA GLAVNICA

A: »Ko sem se lotil kupčijskih poslov, nisem imel nič drugega razen svojega razuma...«

B: »Jo, to pa si reš začel z zelo skromno glavnico...«

SREČA

A: »Moja žena ne vstane nikoli pred poldnem.«

B: »O, kako srečen si. Moja žena pa za pravi dopoldne že najmanj sto dinarjev.«

RAZLIKA

A: »Kakšna razlika je med previdnostjo in strahopetnostjo?«

B: »Če se ti bojiš, je to previdnost, če se pa boji kdo drugi, je strahopetnost.«

ŽE SPI

Jurček noče zaspati. Očka sedi na robu postelje in mu pripoveduje pravljice. Pripovedovanje traja že eno uro. Tedaj pa pride po prstih mamica v sobo. Vse je bilo tiho zato tiho vpraša: — »Ali že spi?«

»Da, očka že spi!« odgovori mali Jurček.

NAJVEČJA MOČ

A: »Katera je največja moč na zemlji, ki je ljudem znana?«

B: »Ženske solze.«

NOVOST! Samo Din 49.50



ST. ST. ANK. Anker-ura
Pravi švicar. stroj
Dobra kvaliteta, lep
kromirani okvir
8 letna garancija
Din 49.50

ST. ST. ANK. Ista s
osrednjim kazalci
in številci.
(Radium)
Din 59.50

Zahtevajte cenik, ki
ga vam pošlje
»Anker« in poštne
prosto.

H. SUTTNER
LJUBLJANA 6

Lastna protoko-
lirana tovarna
ur v Švici